

Koncernrisikoreport 2013

Indhold

Den overordnede risikostyring	3
Organisationsdiagram for styring af risici	4
Kreditrisiko på kundeudlån i banken	5
Største kundekreditrisici	7
Kundekreditrisici fordelt på segmenter	9
Systemer til risikorapportering, -måling og -overvågning	15
Politikker til afdækning og reduktion af kunderisici	17
Kreditrisiko på kreditinstitutter	21
Nedskrivning og hensættelser på udlån og garantier	21
Modpartsrisiko	23
Markedsrisiko	24
Likviditetsrisiko	26
Renterisiko uden for handelsbeholdningen	26
Aktier mv. uden for handelsbeholdningen	26
Operationel risiko	27
Forretningsrisiko	28
Ejendomsrisiko	28
Konsolidering	28
Basiskapital	29
Solvensbehov	30
Solvenskrav	31
CRD IV	32
Eksponeringskategorier	33

Den overordnede risikostyring

Formålet med koncernrisikoreporten er at give et indblik i Arbejdernes Landsbanks interne risikostyring, som sker på basis af koncernens måde at betragte og håndtere risiko på og den bagvedliggende risikoorganisation. Arbejdernes Landsbank ønsker, at koncernen skal forblive en stærk finansiel enhed for både bankens ejere og bankens kunder, og der lægges vægt på, at banken er bevidst om og har styr på risici, som koncernen er eksponeret overfor.

Den overordnede risikostyring i Arbejdernes Landsbank tager sit udgangspunkt i:

- Bestyrelsens givne instrukser – bl.a. „Instruks for arbejdsfordelingen mellem bestyrelsen og direktionen i A/S Arbejdernes Landsbank“ med tilhørende „Instruks for rapportering til bestyrelsen i Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank“.
- Det af bestyrelsen nedsatte revisionsudvalg, som vurderer om de interne kontrol-, revisions-, risiko- og sikkerhedssystemer fungerer effektivt.
- Direktions- og bestyrelsesmøder, hvor retningslinier for konkrete forretningsmæssige beslutninger lægges, ligesom der på disse møder løbende foretages en vurdering af øvrige risici, som banken er under påvirkning af.
- Møder i Risiko- og balancestydingsudvalget, hvor risikoaspekter diskuteres.
- De frekvente rapporteringer på resultat, forretningsområder, nøgletal og relevante risikomål.

Banken har en risikoansvarlig enhed (All Risk) i regi af Økonomi, som har til formål at sikre, at ledelsen modtager relevant risikoinformation på alle bankens forretningsområder. Funktionen skal sikre, at rapporteringen på bankniveau sker på et ensartet grundlag, samtidigt og frekvent.

Gennem Risiko- og balancestydingsudvalget, som er repræsenteret ved direktionen, All Risk og de enkelte riskostyrende enheder og med udgangspunkt i en systematisk rapportering af risici på relevante forretningsområder, sikres den nødvendige handlekraft til korrektion af forretningsudviklingen, dersom dette er påkrævet, men også som sikring af, at de påtagne risici er i overensstemmelse med vedtagne beslutninger.

Styringen af risici på de vigtige forretningsområder Kredit og Beholdninger/Likviditet sker i tæt dialog med de enheder, hvor bankforretningerne styres. Bankens afdeling for Kreditanalyse følger løbende op på garantier, lån og kreditter i bankens filialnet, udarbejder risikoanalyser samt forestår udvikling og vedligeholdelse af værktøjer til

kreditovervågning. Intern risikostyring og kontrol i regi af bankens Likviditets- og Finansområde (LIFI) foretager en løbende overvågning af, om banken overholder § 152 i lov om finansiel virksomhed, som angiver en række krav til bankens likviditet, herunder stresstests. Herudover sker der overvågning af efterlevelsen af udarbejdede instrukser og retningslinjer omfattende modparts- og markedsrisici. Der sker en månedlig/ kvartalsvis rapportering på detailniveau til bestyrelsen om omfanget af de i perioden påtagne risici. Intern risikostyring og kontrol samt Kreditanalyse refererer direkte til bankens direktion.

Kreditafdelingen sikrer, at såvel kreditstrategi som kreditpolitikken efterleves og forestår filialkontakten samt kreditrådgivningen i relation til behandling af enkeltsager.

LIFI sikrer, at investeringsstrategien og likviditetspolitikken efterleves og forestår filialkontakt samt rådgivning på komplicerede forretninger.

Den operationelle risiko er forankret i de enkelte forretningsenheder med henblik på at sikre, at procedurer og foranstaltninger udøves i umiddelbar forlængelse af konstatering af begivenheder, som kan udløse eller har udløst operationel risiko. Bankens systemer til at opsamle risikobegivenheder af operationel karakter, som ud over rapportering til ledelsesformål, anvendes til en kontinuerlig forbedring af procedurer og beredskabsplaner.

Bankens Økonomiområde følger op på den driftsøkonomiske udvikling af de forretningsmæssige beslutninger.

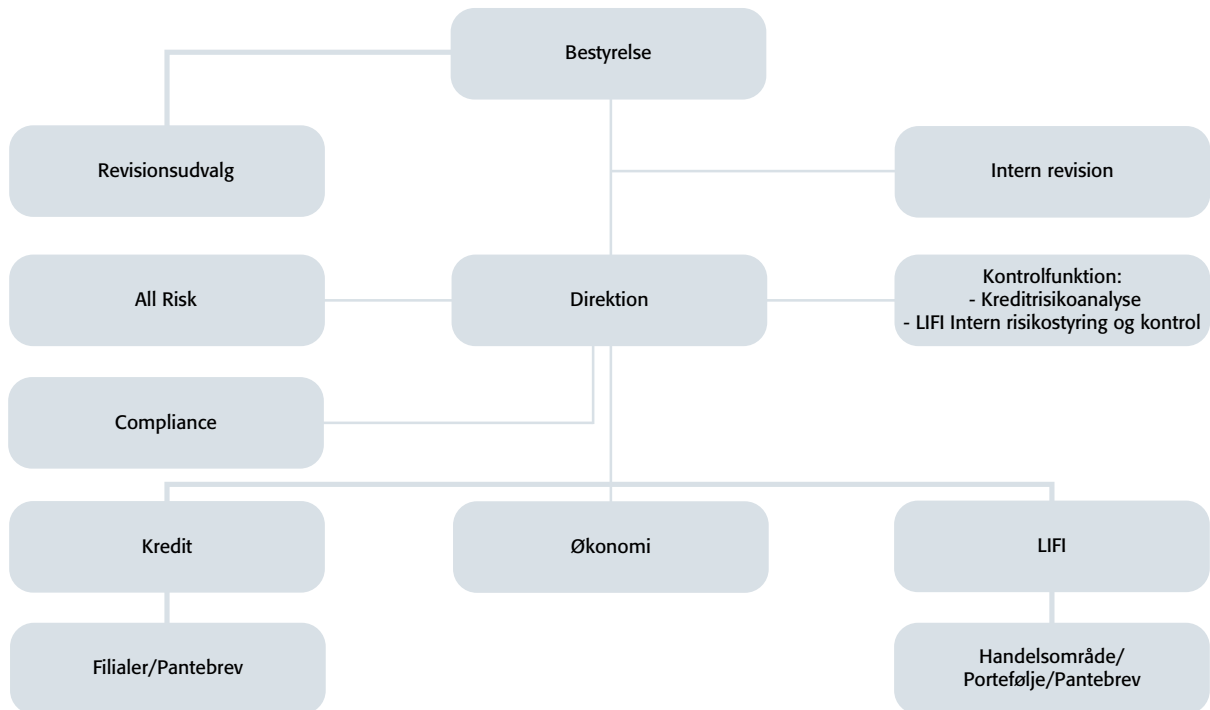
Bankens funding sikres fortrinsvis ved indlån, som fortsat er større end vores udlån. For at opfylde vores ønsker om at have en tilfredsstillende overdækning på de i Lov om Finansiell Virksomhed nævnte likviditetskrav søges bankens funding suppleret med likviditet fra inden- og udenlandske samarbejdspartnere.

I den udstrækning der overvejes eksponering på nye områder, drøftes arten og størrelsen heraf i ledelsen, før indstilling til bestyrelsen om enten indgåelse af konkrete forretninger eller tilretning af tidligere udfærdigede instrukser finder sted.

Det tilstræbes at opretholde tidssvarende IT systemer for at kunne understøtte risikostyringen og kvantificere størrelsen af de risici, som koncernen til enhver tid er påvirket af.

Vurdering af koncernens risici sker løbende i forbindelse med den månedlige All Risk rapportering og ved udarbejdelse af forslag til bankens bestyrelse om årsbudget, solvensbehov samt fastlæggelse af niveau for tilstrækkelig basiskapital.

Organisationsdiagram for styring af risici

Kreditrisiko på kundeudlån i banken

Kreditrisiko er risikoen for, at en modpart som følge af manglende evne eller vilje helt eller delvist misligholder sine betalingsforpligtelser. Risikoen dækker hele spektret fra, at en kunde ikke betaler til tiden til, at en kunde ultimativt erklæres konkurs. Ved ethvert udlån må banken overveje kundens evne til at overholde sine betalingsforpligtelser. Bankens politik er at indgå udlånsaftaler med kunder, hvor der er evne og vilje til at servicere lånene.

Kreditrisikoen er den største risikopost i bankens risikoprogose og udgør ultimo 2013 68 pct. af bankens solvenskrav (70 pct. ultimo 2012). Det er således her, at banken har reserveret mest kapital til at imødekomme uforudsete tab. Boniteten af bankens udlånsportefølje vurderes fortsat som meget tilfredsstillende bl.a. grundet stor spredning. I det følgende beskrives bankens praksis på Kreditområdet samt udlånsporteføljens sammensætning.

Strategier og procedurer for styring af kreditrisici på kundeudlån

Banken yder alle former for rådgivning om lån, kreditter og garantier til privatkunder, foreninger samt mindre og mellemstore danske virksomheder. Banken har i dag et stort privatkundesegment og ønsker med „Vision 2015“ at skabe bæredygtig vækst især inden for erhvervskundeområdet. For at yde den bedste rådgivning er det i alle kundeforhold vigtigt, at banken har god indsigt i kundernes samlede økonomi. Indsigt i kundernes økonomi er samtidig en forudsætning for at kunne vurdere risikoen i det enkelte engagement.

Bankens praksis på Kreditområdet følger retningslinjerne i bankens kreditpolitik og bankens uddybning af kreditpolitikken til måling, styring og rapportering af kreditrisici. Uddybning af kreditpolitikken fungerer som bindeled mellem bankens kreditpolitik og forretningsgange og giver en uddybende behandling af enkeltområder inden for bankens kreditpolitiske tilgang til kundeengagementer, brancher og porteføljens sammensætning. Bankens låne- og kredittilsagn gives på et grundlag, hvor det kan vurderes, om kunden har økonomisk evne og vilje til at kunne tilbagebetale fordringen. Afgivelsen af lånetilsagn er begrænset ved bevillingsbeføjelser dokumenteret i den enkelte medarbejders bevillingsinstruks for de respektive udlånsområder. Bevillingskompetencerne er opbygget hierarkisk således, at større engagementer altid skal godkendes af bankens centrale kreditområde og/eller bankens ledelse.

Banken har siden 2010 anvendt en egenudviklet ratingmodel til at understøtte vurderingen af kreditrisikoen i det enkelte kundeengagement. Modellen forbedres løbende, da det er vigtigt, at den er så retvisende og anvendelig som muligt. Ratingklasserne er objektive kreditværdighedsklasser, der i den løbende engagementsovervågning benyttes som styringsværktøj. Ratingen anvendes som indikation af i hvilket omfang, banken ønsker at udvide engagementet med den pågældende kunde. Ratingen er baseret på pointintervaller, hvor kunder tildeles point på baggrund af kundedata og kundens betalingsadfærd. Ratingklasserne er forenelige med Finanstilsynets bonitetskategorier. Ratingklasserne går fra 1-10, hvor rating 1 er den bedste, og rating 10 er den dårligste.

- Ratingklasse 1-3 tildeles kunder med engagementer af god bonitet.
- Ratingklasse 4 tildeles kunder med engagementer af normal bonitet.
- Ratingklasse 5-8 tildeles kunder med engagementer, der kræver skærpet overvågning, og hvor kunderne kun i begrænset omfang bør have merudlån.
- Ratingklasse 9-10 tildeles kunder med forringet betalingssevne. Disse kunder er til dels nedskrevet.

Uanset kundens ratingklasse vil den enkelte kreditaftagelse, hvad enten der er tale om nyudlån eller revurdering af et eksisterende udlån, altid baseres på bankens samlede vurdering af kunden. En individuel kreditvurdering vil derfor altid bestå af en objektiv del og en subjektiv del. Beslutningsgrundlaget afhænger af lånetype, størrelse og kompleksitet.

Risikobilledet

- Eurozonens økonomi har lagt recessionen bag sig og ventes at vokse i moderat tempo med privatforbrug og erhvervsinvesteringer som væsentlige drivkræfter for fremgangen i 2014.
- Bankkrisen har de seneste år påvirket samfundsøkonomien negativt grundet lav udlånsaktivitet, men de seneste udlånsundersøgelser fra ECB peger i retning af, at bankerne er i færd med at lempe på deres kreditvilkår.
- Optimismen er stigende og økonomien i Eurolandene er vendt, hvilket giver forventning om stigende udlånsaktivitet i 2014.
- Dansk økonomi voksede i 2. halvår 2013, men for året som helhed ender væksten på et lavt niveau – flere nøgletal peger i retning af beskeden fremgang.
- I 2013 er antallet af konkurser i Danmark det laveste siden 2008 – dog stadig på et højt niveau. Antallet af tvangsauktioner er svagt faldende, og ledigheden har været nogenlunde stabil siden 2010.

- Den danske forbrugertillid ligger på et stabilt niveau og renteniveauet er fortsat historisk lavt, hvilket er med til at understøtte boligmarkedet – i hovedstadsområdet er boligpriserne steget, men i de mere landlige områder ses fortsat prisfald.

Udsigterne for dansk økonomi i 2014 tegner forholdsvis lyse, og det er bankens forventning, at væksten bliver noget højere end i 2013. Vækstudsigterne i både USA og Europa er ligeledes bedre end længe. Den tyske økonomi er fortsat stærk, og det vil understøtte dansk eksport og dermed de danske virksomheder. Den lempelige europæiske pengepolitik vil også for Danmarks vedkommende understøtte økonomien i 2014. Nationalbankens rentesatser er i bund og både de lange og korte boligrenter forventes fortsat lave.

Det er med til at understøtte boligmarkedet. Det er bankens forventning, at den spirende optimisme vil påvirke bankens udlånsportefølje positivt i 2014 således, at der vil være en generel forbedring at spore i forhold til 2013.

Bankens samlede eksponering udtrykt ved bruttoudlån og garantier, som angivet i årsregnskabet for 2013, er steget med ca. 0,7 mia. kr. i forhold til ultimo 2012. Forøgelsen skyldes primært bankens overtagelse af tre filialer fra Østjysk Bank i 2. kvartal 2013. Nettoudlån og garantier ultimo 2013 er ligeledes forøget som følge af den øgede brutto eksponering. Dog mere begrænset, hvilket kan tilskrives øgede nedskrivninger og hensættelser i 2013 jf. Tabel 1.

Tabel 1

Bankens udlån og garantier før og efter nedskrivninger fordelt på hovedkundesegmenter

	Privat 2013 1.000 kr.	Erhverv 2013 1.000 kr.	I alt 2013 1.000 kr.	I alt 2012 1.000 kr.
Udlån og garantier				
Udlån før nedskrivninger	11.773.121	7.536.324	19.309.445	18.764.313
Garantier før hensættelser	978.387	1.198.533	2.176.920	2.056.736
I alt udlån og garantier før nedskrivninger mv.	12.751.508	8.734.857	21.486.365	20.821.049
Individuelle nedskrivninger på udlån	503.663	676.794	1.180.457	1.029.135
Gruppevise nedskrivninger på udlån	54.634	22.580	77.214	48.007
Individuelle hensættelser på øvrige garantier	879	8.198	9.077	4.550
Gruppevise hensættelser på øvrige garantier	3.014	5.421	8.435	4.679
I alt udlån og garantier efter nedskrivninger mv.	12.189.318	8.021.864	20.211.182	19.734.678

Note: Tallene er eksklusiv udlån til kreditinstitutter. Opdelingen i kundesegmenterne „Privat“ og „Erhverv“ følger bankens interne kundegruppering. Erhverv er inklusiv foreninger.

Bankens portefølje kan overordnet deles op i hovedsegmenterne „Privat“ og „Erhverv“, hvor opdelingen følger bankens egen opdeling. De samlede bruttoudlån og garantier vurderes fortsat at have en tilfredsstillende bonitet og en pæn risikospredning, hvor 68 pct. af bruttoudlån og garantier ligger i ratingklasse 1-4, hvilket er på niveau med ultimo 2012, jf. Tabel 2 og 3.

Historisk set har bankens privatportefølje været relativ stor i forhold til erhvervsporteføljen. Ultimo 2013 udgør privatporteføljen uændret 59 pct. af den samlede udlåns-volumen. Betragtes privat- og erhvervsporteføljerne hver for sig, har begge porteføljer en pæn risikospredning, hvor hhv. 65 pct. og 71 pct. af bruttoudlån og garantier ligger i ratingklasse 1-4 jf. Tabel 2 og 3.

Bankens udlånsportefølje beskrives nærmere nedenfor, mens nedskrivninger og hensættelser er beskrevet i afsnittet „Nedskrivninger og hensættelser på udlån og garantier“ på side 21.

Tabel 2
Bankens udlån og garantier fordelt på hovedkundesegmenter og ratingklasser

	Privat 2013 1.000 kr.	Erhverv 2013 1.000 kr.	I alt 2013 1.000 kr.
Rating			
1	55.474	1.022.263	1.077.737
2	653.588	1.102.288	1.755.876
3	1.918.634	3.404.636	5.323.270
4	5.691.104	658.085	6.349.189
5	1.995.078	258.875	2.253.953
6	1.101.674	242.191	1.343.865
7	383.026	413.124	796.150
8	86.396	220.221	306.617
9	580.870	1.212.021	1.792.891
10	285.664	201.153	486.817
I alt	12.751.508	8.734.857	21.486.365

Note: Opgørelsen er baseret på bruttoudlån og garantier. Opdelingen i kundesegmenterne „Privat“ og „Erhverv“ følger bankens interne kundegruppering. Tallene er eksklusiv udlån til kreditinstitutter.

Tabel 3
Bankens udlån og garantier fordelt på hovedkundesegmenter og ratingklasser

	Privat 2012 1.000 kr.	Erhverv 2012 1.000 kr.	I alt 2012 1.000 kr.
Rating			
1	325.822	1.141.117	1.466.939
2	707.016	1.219.148	1.926.164
3	1.793.894	974.612	2.768.506
4	5.217.967	2.897.842	8.115.809
5	1.996.717	380.213	2.376.930
6	939.165	265.024	1.204.189
7	358.135	175.704	533.839
8	94.029	324.948	418.977
9	485.955	1.072.626	1.558.581
10	272.267	178.848	451.115
I alt	12.190.967	8.630.082	20.821.049

Note: Opgørelsen er baseret på bruttoudlån og garantier. Opdelingen i kundesegmenterne „Privat“ og „Erhverv“ følger bankens interne kundegruppering. Tallene er eksklusiv udlån til kreditinstitutter.

Største kundekreditrisici

Banken har fokus på at undgå risikokoncentrationer, og det er koncernens kreditpolitik at minimere risikoen på store enkeltengagementer.

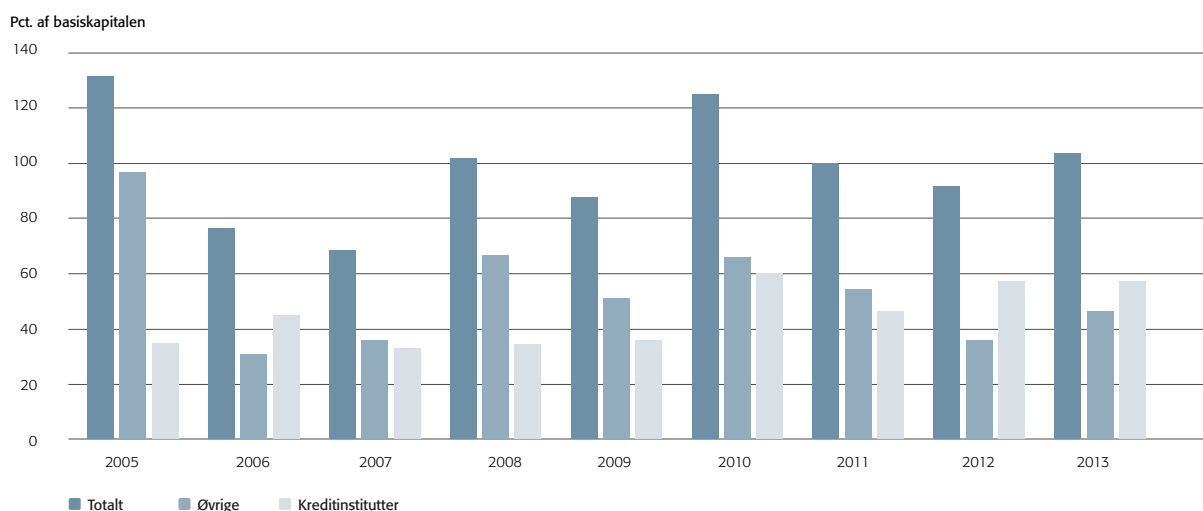
Nøgletallet „Summen af store engagementer“ – dvs. summen af § 145 engagementer efter fradrag, som er større end eller lig med 10 pct. af basiskapitalen på koncernniveau – er opgjort til 103,4 pct. af basiskapitalen ultimo 2013 inklusiv udlån til kreditinstitutter. Det svarer til en samlet eksponering på ca. 4,1 mia. kr., hvilket er en forøgelse på 0,7 mia. kr. i forhold til ultimo 2012.

Summen af store engagementer ekskl. kreditinstitutter, der enkeltvis overstiger 10 pct. af bankens basiskapital, er i 2013 forøget med 11,1 procentpoint til 46,5 pct. fordelt på tre engagementer. Summen af store engagementer for kreditinstitutter er derimod stort set uændret.

Engagementerne ligger i intervallet 11-21 pct. af koncernens basiskapital og er etableret efter en nøje vurdering af, at der foreligger en tilfredsstillende risiko og sikkerhedsstillelse. For yderligere omtale af kreditinstitutter se afsnittet „Kreditrisiko på kreditinstitutter“ på side 20.

Bankens nuværende og tidligere store engagementer er karakteriseret ved en relativ stor andel til kreditinstitutter jf. Figur 2, side 8.

Figur 2
Udvikling i nøgletallet Summen af store engagementer

Note: Tallene er opgjort på baggrund af de indberettede værdier for koncernen for § 145 engagementer efter fradrag, der er større end eller lig med 10 pct. af basiskapitalen og følger til enhver tid den gældende lovgivning.

Engagementer over 10 mio. kr.

Eksponeringer til §145-kundeengagementer over 10 mio. kr. eksklusive kreditinstitutter og udlån til bankens datterselskaber udgør 23 pct. af de samlede bruttoudlån og garantier ultimo 2013, hvilket er på niveau med ultimo 2012. Udlånet er fordelt på 115 §145-kunder. §145-kundeengagementer over 100 mio. kr. udgør den største andel og udgør ca. 13 pct. af bankens samlede udlånsportefølje, jf. Tabel 4. Værdiforringelsen på §145-kundeengagementer

over 10 mio. kr. stammer overvejende fra individuelle nedskrivninger på allerede kendte risici. Restancer er overvejende begrænset til engagementer under 50 mio. kr. Restancer på engagementer mellem 10 og 50 mio. kr. udgør i alt 23 pct. af bankens samlede restancer ultimo 2013. Dette er en forbedring på 8 procentpoint i forhold til ultimo 2012. Fordelingen af bruttoudlån og garantier, nedskrivninger og restancer på § 145-kundeengagementer større end 10 mio. kr. er vist i Tabel 4.

Tabel 4

Bruttoudlån og garantier, nedskrivninger og restancer fordelt på § 145 engagementer over 10 mio. kr.

	Bruttoudlån og garantier 1.000 kr.	Nedskrivninger på udlån 1.000 kr.	Restancer 1.000 kr.	Antal §145 kunder 1.000 kr.
§145 engagementsintervaller, ultimo 2013				
10 - 25 mio. kr.	633.328	145.428	3.487	61
25 - 50 mio. kr.	940.724	155.293	16.593	32
50 - 100 mio. kr.	439.012	18.499	405	7
>100 mio. kr.	2.871.764	316.165	1.034	15
I alt	4.884.828	635.385	21.519	115

Note: Nedskrivninger indeholder summen af individuelle og gruppevise nedskrivninger og hensættelser. Restancer er opgjort som i årsregnskabsnoter side 55. Tallene er eksklusiv udlån til kreditinstitutter og eksklusiv udlån til bankens datterselskaber.

Bankens store engagementer er koncentreret i brancherne „Finansiering og Forsikring“, „Fast ejendom“ og „Øvrige erhverv“ jf. Tabel 5. Det bemærkes, at bankens eksponering mod større andelsboligforeninger indgår i kategorien „Fast

Ejendom“. 60 pct. af udlånsporteføljen af § 145-engagementerne over 10 mio. kr. tilhører enkeltkunder i ratingklasse 1-4, og således vurderes boniteten af porteføljen samlet set som god jf. Tabel 5.

Tabel 5

§145 engagementer over 10 mio. kr. fordelt på brancher og ratingklasser

	Rating 1-4 1.000 kr.	Rating 5-8 1.000 kr.	Rating 9-10 1.000 kr.	I alt 1.000 kr.
Branchefordeling, ultimo 2013				
Offentlige myndigheder	0	30.509	0	30.509
Erhverv				
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	0	43.222	0	43.222
Industri og råstofudvinding	137.415	3.554	26.003	166.972
Energiforsyning	0	0	0	0
Bygge og anlæg	192.525	48.654	82.260	323.439
Handel	228.544	24.795	70.271	323.610
Transport, hoteller og restauranter	110.992	49.373	22.459	182.824
Information og kommunikation	0	168	16.116	16.284
Finansiering og forsikring	593.214	219.506	165.472	978.192
Fast ejendom	353.547	49.172	755.849	1.158.568
Øvrige erhverv	1.287.060	138.905	121.395	1.547.360
I alt erhverv	2.903.297	577.349	1.259.825	4.740.471
Private	41.994	24.811	47.043	113.848
I alt	2.945.291	632.669	1.306.868	4.884.828

Note: Opgørelsen er baseret på bruttoudlån og garantier. Branchefordelingen følger §93 i Bekendtgørelse om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m.fl. og er tildelt enkeltkunder, der indgår i §145 engagementer > 10 mio. kr. CPR-kunder med branchekode klassificeres under brancherne for Erhverv, hvorfor tabellen ikke kan sammenlignes med bankens interne kundegruppering i „Privat“ og „Erhverv“. Tallene er eksklusiv udlån til kreditinstitutter og eksklusiv udlån til bankens datterselskaber.

Kundekreditrisici fordelt på segmenter

Den samlede kreditrisiko styres efter politikker og rammer, der er vedtaget og fastlagt af bankens bestyrelse og direktion. Bankens kreditområde fastlægger gennem forretningsgange og bevillingsinstrukser, hvorledes politikker og rammer for risiko og sikkerhedsstillelse skal implementeres i den daglige kreditstyring.

Kreditbeføjelser er uddelegeret, så de fleste beslutninger for privatkunder kan træffes i den enkelte filial. Større og særligt komplicerede kreditforhold håndteres i tæt samarbejde med Kreditområdet.

Figur 3 på side 10 viser bankens eksponering på de væsentligste kundesegmenter målt på bruttoudlån og garantier

ultimo 2013. Banken er kendetegnet ved at have en lavere andel af „Erhvervskunder“, en højere andel af „Privatkunder med andelsbolig“ samt en højere andel af „Foreninger mv.“ end sammenlignelige banker. Porteføljefordelingen er stort set uændret i forhold til ultimo 2012.

Privatkunder

Eksponeringer mod „Private“ er karakteriseret ved en betydelig spredning og væsentlig sikkerhedsdækning jf. Tabel 6 og 7. Det betyder, at enkeltstående tab kan anses for ubetydelige, medmindre der på samme tid er tale om et stort antal, som eksempelvis kan indtræffe i forbindelse med alvorlig økonomisk recession.

Kreditværdigheden på privatkunder vurderes på basis af kundens rating i kombination med en individuel vurdering af kundens samlede økonomi, jobsituation, alder mv. Vurderingen tager udgangspunkt i kundens lønsedler,

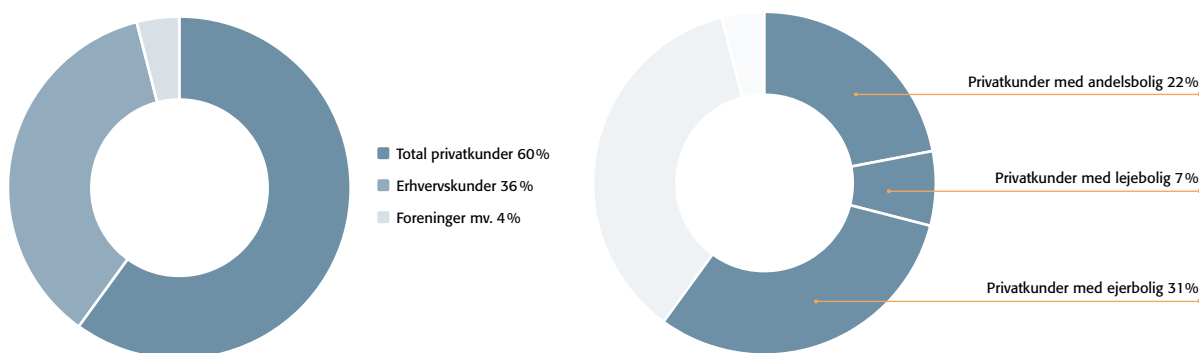
årsopgørelser, kontoadfærd, budgetter og øvrig kendskab til kunden, hvilket giver et samlet billede af den økonomiske situation.

Fokus vil fremadrettet stadig være på de privatkunder, der til trods for den lave rente stadig har problemer med at afdrage på deres gæld, og kunder som i tilfælde af en rentestigning ikke længere er i stand til at overholde deres betalingsforpligtelser. Endvidere er fokus rettet mod privatkunder med afdragsfrihed, som samtidigt er insolvente.

Eksponeringen mod bankens privatkunder er yderligere opdelt i kundesegmenter afhængig af låntagers status på boligmarkedet jf. Tabel 6 og Tabel 8. Hvert af de tre kundesegmenter „Ejerboligkunder“, „Andelsboligkunder“ og „Lejeboligkunder“ håndteres efter særskilte retningslinjer, idet lånevilkår, adfærd og risiko i segmenterne er forskellige. Segmenterne „Ejerbolig“ og „Andelsbolig“ udgør 53 pct. af bankens samlede udlånsvolumen ultimo 2013.

Figur 3

Bankens udlånsportefølje fordelt på segmenter målt på bruttoudlån og garantier ultimo 2013

Tabel 6

Bruttoudlån og garantier, nettoudlån og garantier, sikkerheder, blankoandel og restancer fordelt på privatkundesegmenterne „Ejerbolig“, „Andelsbolig“ og „Lejebolig“

	Ejerbolig 1.000 kr.	Andelsbolig 1.000 kr.	Lejebolig 1.000 kr.	I alt 1.000 kr.
Ultimo 2013				
Bruttoudlån og garantier (før nedskrivninger mv.)	6.564.412	4.750.213	1.436.883	12.751.508
Nettoudlån og garantier (efter nedskrivninger mv.)	6.256.820	4.673.323	1.259.175	12.189.318
Sikkerheder	2.500.050	3.832.177	212.732	6.544.959
Blankoandel	60%	18%	83%	46%
Restancer	31.902	4.729	9.012	45.643
Restancepct. af restancer i alt	38%	5%	10%	53%
Udlåns pct. af udlån i alt	31%	22%	7%	60%

Note: Nedskrivningerne indeholder individuelle og gruppevise nedskrivninger og hensættelser. Restancer er opgjort som i årsregnskabs note s. 55.

Udlån til privatkundesegmentet er i høj grad koncentreret i de bedste ratingklasser og mindre engagementsintervaller. Således tilhører 63 pct. af nettoudlån og garantier for privatkundesegmentet engagementer mindre end 2 mio. kr. med rating 1-4 jf. Tabel 7.

Bankens sikkerheder for privatsegmentet består overvejende af pant i fast ejendom. På trods af de tidligere års

negative udvikling på boligmarkedet og en mere forsigtig værdiansættelse i banken, er blankoandelen på et tilfredsstillende niveau.

Fordelingen af de tre privatkundesegmenter på bruttoudlån og garantier, nettoudlån og garantier, sikkerheder, blankoandel og restancer er vist i Tabel 6.

Tabel 7

Nettoudlån og garantier for privatkundesegmentet fordelt på engagementsintervaller og ratingklasser

	Rating 1-4 1.000 kr.	Rating 5-8 1.000 kr.	Rating 9-10 1.000 kr.	I alt 1.000 kr.
Engagementsintervaller, ultimo 2013				
0 - 500 t. kr.	2.973.784	1.570.167	105.680	4.649.631
500 - 2.000 t. kr.	4.677.079	1.695.523	162.109	6.534.711
2.000 - 4.000 t. kr.	450.664	182.376	52.287	685.327
4.000 - 10.000 t. kr.	172.791	57.890	29.895	260.576
10.000 - 25.000 t. kr.	37.162	11.760	10.151	59.073
> 25.000 t. kr.	0	0	0	0
I alt	8.311.480	3.517.716	360.122	12.189.318

Note: Opgørelsen er baseret på nettoudlån og garantier.

Tabel 8

Bruttoudlån og garantier fordelt på privatkundesegmenterne „Ejerbolig“, „Andelsbolig“ og „Lejebolig“ og ratingklasser

	Rating 1-4 1.000 kr.	Rating 5-8 1.000 kr.	Rating 9-10 1.000 kr.	I alt 1.000 kr.
Privatkundesegmenter, ultimo 2013				
Ejerbolig	4.403.597	1.660.399	500.416	6.564.412
Andelsbolig	3.461.286	1.133.844	155.083	4.750.213
Lejebolig	453.917	771.932	211.034	1.436.883
I alt	8.318.800	3.566.175	866.533	12.751.508

Note: Opgørelsen er baseret på bruttoudlån og garantier.

A. Ejerboligkunder

Eksponeringen mod privatkunder med ejerbolig udgør 31 pct. af udlånsporteføljen målt på bruttoudlån og garantier ultimo 2013 jf. Figur 3. Friværdierne er reduceret som følge af de tidligere års faldende priser på ejerboliger og har sammen med en mere forsigtig blankoopgørelse i banken forøget blankoandelen. Blankoandelen er stadig på et tilfredsstillende niveau.

Antallet af svagt formuende eller teknisk insolvente bolig-ejere, som ikke kan tåle indkomstbortfald af længere varighed, er overvejende begrænset til ejere med lav anciennitet på de dele af ejerboligmarkedet, hvor priserne samtidig er faldet mest og/eller med meget høj belåningsgrad. Andelen af disse truede kunder er forholdsvis beskedne.

Hertil kommer, at tabene typisk først opstår, når kunderne tvinges til salg af ejendomme.

Banken yder generelt lån med sikkerhed i det finansierede aktiv. I denne forbindelse kan det bemærkes, at banken generelt ikke medvirker til spekulation baseret på belåning i fast ejendom.

Bortfald af afdragsfrihed, arbejdsløshed i en længere periode og/eller en længerevarende rentestigning vurderes at være de største risici i dette segment, da en stor del af kunderne har variabelt forrentede lån. En høj andel af de variabelt forrentede lån er dog med renteloft. Den fortsat historisk lave rente forventes derfor i høj grad at kompensere for et eventuelt indkomstfald i dette kundeselement. Betalingsdisciplinen for ejerboligkunder i 2013 er stort set uændret i forhold til 2012. Dette kan bl.a. tilskrives den fortsat lave rente. Boniteten i segmentet vurderes som god, hvilket understøttes af, at 67 pct. af bruttoudlån og garantier ultimo 2013 i ejerboligsegmentet ligger i ratingklasse 1-4, jf. Tabel 8, side 11.

B. Andelsboligkunder

Bankens eksponering mod privatkunder med andelsbolig udgør 22 pct. af den samlede portefølje målt på bruttoudlån og garantier jf. Figur 3. Andelen af den samlede portefølje er uændret i forhold til ultimo 2012. Kombineret med bankens udlånsstigning i 2013, er der reelt tale om en fortsat udlånsstigning i andelsboligsegmentet. Det er bankens forventning for 2014, at der fortsat vil være vækst på boligområdet, herunder også andelsboligsegmentet.

Andelsboligmarkedet er mindre gennemsigtigt end ejerboligmarkedet, og der er stor forskel på prisfastsættelsespraksis blandt andelsboligforeninger, hvorfor prisudviklingen på andelsboligmarkedet fortsat er svær at vurdere. Den stigning der har været at spore i priserne på ejerboliger i Hovedstadsområdet i 2013 er noget mere beskeden i forhold til andelsboligerne, idet andelsboligpriserne endnu ikke er koblet på den store prisfremgang for markedet for ejerlejligheder. Andelsboligporteføljen i Arbejdernes Landsbank vurderes – til trods for den betydelige koncentration i Hovedstadsregionen – som relativt resistent og mindre følsom end ejerboligsegmentet på grund af, at der foretages en individuel vurdering af den enkelte andelsboligforening i bankens portefølje. Generelt medfører det mere forsigtige vurderingsprincipper i forbindelse med fastsættelse af den maksimale lovlige andelsværdi. Udlånets tunge orientering mod den ældre boligmasse reducerer yderligere risikoen sammenlignet med f.eks. udlån til nybyggeri og ejerboliger.

Banken har udviklet særlige forretningsgange og værktøjer til vurdering af såvel den private låntagers økonomi som den bagvedliggende andelsboligforenings økonomi. Værdiansættelsen efterprøves med sammenligninger af priserne på tilsvarende andelsboliger i samme kvarter. Yderligere sammenlignes med etagemeterpriser på ejerboliger i samme område, og tilsvarende sammenlignes brutto/nettohuslejen med sammenlignelige ejerboliger. I forbindelse med værdiansættelsen af andelsboligen er det et krav, at både etagemeterpriser og brutto/nettohusleje ligger minimum 20 pct. under sammenlignelige ejerboliger.

Betalingsdisciplinen for 2013 er forbedret i forhold til 2012. Andelsboligsegmentet er det segment med den laveste restanceprocent målt i forhold til segmentets udlånsandel jf. Tabel 6, side 6. Segmentets restancer udgør kun 5 pct. af bankens samlede restancer. Handelsværdierne i andelsboligsegmentet har i 2013 været på niveau med 2012, og blankodelen er derfor stort set uændret. Boniteten af andelsboligsegmentet vurderes fortsat som god, hvilket også afspejles i ratingen, hvor 72 pct. af segmentets bruttoudlån og garantier ultimo 2013 ligger i ratingklasse 1-4 jf. Tabel 8.

C. Lejeboligkunder

Eksponeringen mod privatkunder med lejebolig udgør 7 pct. målt på bruttoudlån og garantier ultimo 2013 og vægter derfor relativt mindre end eksponeringen mod ejerbolig- og andelsboligsegmenterne.

Segmentet har i sagens natur ikke oplevet formuetab som på ejerboligboligmarkedet, men har heller ikke fået del i de tidligere års massive værdistigninger på ejerboligmarkedet. Typisk er udlånet i dette segment ikke så stort som i de to øvrige grupper, hvorfor rentefølsomheden typisk ikke er lige så udtalt. Betalingsdisciplinen er på niveau med ultimo 2012, og ligeledes er restanceprocenten målt i forhold til segmentets bruttoudlån og garantier. Boniteten i segmentet vurderes som mindre god, idet 68 pct. af bruttoudlån og garantier ultimo 2013 ligger i ratingklasse 5-10 jf. Tabel 8. Dette er dog en forbedring på 2 procentpoint i forhold til ultimo 2012.

Erhvervskunder

Eksponeringen mod rene erhvervskunder er mindre i forhold til sammenlignelige pengeinstitutter.

I bankens „Vision 2015“ er bankens strategi at skabe bæredygtig vækst inden for erhverv. Erhvervssegmentets andel af de samlede bruttoudlån og garantier ultimo 2013 er stort set uændret og udgør 36 pct., jf. Figur 3. Bortset fra

få større erhvervsengagementer er segmentet kendetegnet ved et stort antal mindre og mellemstore primært ejerledede virksomheder. Der er endvidere tale om en ganske pæn branchemæssig spredning, se branchefordelingen på koncernniveau jf. Tabel 19, side 21.

Det er bankens strategi jf. „Vision 2015“ at øge udlånet mod mindre og mellemstore virksomheder, primært ejerledede virksomheder. Det er bankens politik, at en væsentlig del af erhvervsengagementet skal være dækket af sikkerheder i selskabets aktiver og med hæftelse fra virksomhedsejer. Udlånsvæksten i erhvervssegmentet har bidraget positivt hertil, idet den samlede blancoandel er faldet med 2 procentpoint på trods af mere forsigtige værdiansættelser og blancoopgørelser. Banken har allerede for flere år siden valgt at begrænse udlånet til virksomheder, som er afhængige af udviklingen i ejendomsmarkedet, og det er bankens politik ikke at indgå i projektfinsieringer, hvor der ikke på forhånd er sikret de nødvendige driftsindtægter til at servicere den samlede gældsætning. Banken ønsker alene at deltage i finansiering af forretninger, som banken forstår og rådgivningsmæssigt kan håndtere, og hvor risikoprofilen matcher bankens kreditpolitik. Det er som udgangspunkt, bankens politik ikke at yde lån til fiskeri

og landbrug samt brancher og virksomheder, som banken etisk og politisk ikke vil sidestilles med.

Kreditværdigheden vurderes på basis af en gennemgang af virksomhedens evne til at servicere de påtagne gældsforpligtelser. I bevillingsgrundlaget indgår bl.a. virksomhedens rating og styrkeprofil samt regnskaber, budgetter, forretningsplaner og indsigt i virksomhedsejernes privatøkonomiske forhold. Grundlaget for bearbejdning og håndtering af erhvervs kundernes engagement er beskrevet i interne forretningsgange. Bankens kreditpolitik lægger op til, at også erhvervsengagementer baseres på helkundeforhold og indeholder indehavers bankengagement. Dette sker med ønsket om at yde den bedst mulige rådgivning, men også i høj grad for at have det bedste overblik over kundens samlede økonomiske forhold.

Betalingsdisciplinen i erhvervssegmentet er forværret siden ultimo 2012. Restancer i segmentet udgør 38 pct. af bankens samlede restancer, hvilket er en forværring på 10 procentpoint. Restancerne er på niveau med segmentets udlånsandel på 36 pct. jf. Tabel 9. Forværringen skyldes primært overtræk på allerede kendte risici.

Tabel 9

Bruttoudlån og garantier, nettoudlån og garantier, sikkerheder, blancoandel og restancer fordelt på erhvervs-kundesegmenterne „Erhverv“ og „Foreninger“

	Erhverv 1.000 kr.	Foreninger 1.000 kr.	I alt 1.000 kr.
Ultimo 2013			
Bruttoudlån og garantier (før nedskrivninger mv.)	7.884.371	890.486	8.774.857
Nettoudlån og garantier (efter nedskrivninger mv.)	7.167.569	854.295	8.021.864
Sikkerheder	1.432.359	552.438	1.984.797
Blancoandel	80%	35%	75%
Restancer	33.270	7.512	40.782
Restancepct. af restancer i alt	38%	9%	47%
Udlåns pct. i alt	36%	4%	40%

Note: Nedskrivningerne indeholder individuelle og gruppevise nedskrivninger og hensættelser. Restancer er opgjort som i årsregnskabet note s. 55. Tallene er eksklusiv udlån til kreditinstitutter.

En stadig faldende efterspørgsel vurderes fortsat at være en af de største risikofaktorer for dette segment, idet en svigtende afsætning typisk vil medføre et likviditetspres på virksomheden. Boniteten vurderes fortsat som god, idet 70 pct. af segmentets bruttoudlån og garantier ultimo 2013 ligger i ratingklasse 1-4 jf. Tabel 11.

Foreninger mv.

Som følge af bankens idégrundlag og historiske udgangspunkt har banken en vis eksponering rettet mod foreninger, herunder fagforeninger og almene boligorganisationer. Banken er derfor specialiseret i kreditvurdering på disse segmenter. Banken har løbende arbejdet med at styrke samarbejdet med foreningerne og er kommet væsentlig tættere på foreningernes beslutningstagere. I bevillingsgrundlaget indgår foreningens grundlag og vedtægter, formueforhold, sikkerhed samt foreningens drift og ledelse.

Eksponeringen mod foreninger udgør 4 pct. af de samlede bruttoudlån og garantier ultimo 2013, jf. Figur 3. Betalingsdisciplinen i foreningssegmentet er forbedret i 2013, og restancerne i segmentet udgør 9 pct. af bankens samlede restancer. Endvidere er blankoandelen reduceret til 35 pct. Boniteten af porteføljen vurderes fortsat god, idet 82 pct. af segmentets bruttoudlån og garantier ligger i ratingklasse 1-4 jf. Tabel 11.

Udlån til erhvervskundesegmentet har, ud over andelen af store engagementer, en pæn størrelsesspredning med en mindre andel i ratingklasse 9-10, jf. Tabel 10.

Tabel 10

Nettoudlån og garantier for erhvervskundesegmentet fordelt på ratingklasser og engagementsintervaller

	Rating 1-4 1.000 kr.	Rating 5-8 1.000 kr.	Rating 9-10 1.000 kr.	I alt 1.000 kr.
Engagementsintervaller, ultimo 2013				
0 - 500 t. kr.	84.186	139.909	8.741	232.836
500 - 2.000 t. kr.	203.134	205.542	25.898	434.574
2.000 - 4.000 t. kr.	185.812	131.958	26.820	344.590
4.000 - 10.000 t. kr.	247.531	116.719	45.932	410.182
10.000 - 25.000 t. kr.	397.335	161.955	111.305	670.595
> 25.000 t. kr.	5.061.243	358.381	509.463	5.929.087
I alt	6.179.241	1.114.464	728.159	8.021.864

Note: Opgørelsen er baseret på nettoudlån og garantier. Tallene er eksklusiv kreditinstitutter.

Tabel 11

Bruttoudlån og garantier fordelt på ratingklasser i erhvervskundesegmenterne „Erhverv“ og „Foreninger“

	Rating 1-4 1.000 kr.	Rating 5-8 1.000 kr.	Rating 9-10 1.000 kr.	I alt 1.000 kr.
Erhvervskundeselement, ultimo 2013				
Erhverv	5.458.088	1.030.836	1.355.447	7.844.371
Foreninger	729.184	103.575	57.727	890.486
I alt	6.187.272	1.134.411	1.413.174	8.734.857

Note: Opgørelsen er baseret på Bruttoudlån og garantier. Tallene er eksklusiv udlån til kreditinstitutter.

Systemer til risikoreportering, -måling og -overvågning

Grundlaget for kreditvurderinger revurderes mindst én gang årligt for alle større engagementer. Derudover vurderes alle engagementer over 1 pct. af bankens basiskapital hvert kvartal. I praksis ajourføres grundlaget oftere, eksempelvis i forbindelse med den løbende kundekontakt.

Bestyrelsen gennemgår hvert kvartal udviklingen i udlånsporteføljen i form af både en kort opsummering af de væsentligste risici og fokusområder og en rapport, der belyser udviklingen. Rapporten indeholder beskrivelse af udlånsaldo, overtræk, udlånssegmenter, brancher, migration i ratingklasser osv. Herudover gennemgår bestyrelsen hver måned udviklingen i bankens månedsbalance og lånebevillinger over en vis størrelse.

Kvaliteten af den samlede portefølje vurderes bl.a. ved den årlige aktivgennemgang i Kreditrådet med efterfølgende forelæggelse for bestyrelsen samt bankens interne og eksterne revision.

Kunder med objektiv indikation for værdiforringelse (OIV) udvælges overvejende maskinelt på baggrund af udvalgte kriterier herunder kundens ratingklasse. Disse kunder gennemgås minimum kvartalsvis af filialerne med henblik på udarbejdelse af handlingsplaner og på at foretage beregning/vurdering af nedskrivningsbehov. Kreditrådet gennemgår efterfølgende filialernes arbejde.

Betalingsdisciplinen overvåges løbende ved hjælp af overtrækslister, som rådgiverne behandler dagligt. Overtræk over 50.000 kr. eller over 10.000 kr. og med en løbetid på mere end 90 dage kommenteres ugentligt af filialdirektøren og sendes til bankens kreditområde. Kreditrådet kontrollerer ved hjælp af stikprøver og overtrækslister, om filialernes handlingsplaner og opfølgninger er tilstrækkelige.

Kreditrådet foretager løbende kreditgennemgange, hvor filialerne får en ekstraordinær gennemgang af de svage kunder samt en fysisk gennemgang af indholdet i kundemapperne. Der foreligger en turnus, således at alle filialer vil blive gennemgået inden for et tidsrum på 3-4 år – og oftere, hvor statistiske analyser tilsiger dette.

Endelig understøttes kreditovervågningen af ad hoc analyser på baggrund af udviklingen i porteføljen samt faste opgaver i forbindelse med opgørelse af det kvartalsvise solvensbehov og den kvartalsvise vurdering af behovet for individuelle og gruppevise nedskrivninger.

Udlån med restancer

Bankens nettoudlån med restancer er koncentreret på restancer med kort løbetid hovedsageligt på privatkunde-segmentet jf. Tabel 12.

Tabel 12

Udlån og garantier i restance opdelt på restancernes alder og udlånssegment

	Ejebolig 1.000 kr.	Andelsbolig 1.000 kr.	Lejebolig 1.000 kr.	Erhverv 1.000 kr.	Foreninger 1.000 kr.	I alt 1.000 kr.
Restancedage, ultimo 2013						
1 - 30 dage	629.676	427.128	76.497	570.385	42.652	1.746.338
31 - 60 dage	29.546	14.190	5.105	6.202	151	55.194
61 - 90 dage	38.323	9.821	7.327	37.957	0	93.428
91 - dage	23.287	8.338	5.067	5.129	12	41.833
I alt	720.832	459.477	93.996	619.673	42.815	1.936.793

Note: Opgørelsen er baseret på udlånssaldoen på kunder i restance, som opgjort i årsregnskabsnote side 55. Tallene er eksklusiv udlån til kreditinstitutter, men inklusiv bankens udlån til datterselskaber.

Betragtes branchefordelingen for erhverv, er udlån med restancer hovedsageligt fordelt på brancherne „Øvrige erhverv“, „Fast ejendom“, „Finansiering og Forsikring“ og „Handel“. Samlet udgør udlån med restancer 10 pct. af bankens samlede nettoudlån og garantier ultimo 2013. Heraf udgør udlån med mere end 90 dage restance 0,2 pct., jf. Tabel 13.

Banken har „early warning“ lister, som er med til at nedbringe antallet af kunder med 90 dages overtræk. Banken

har en målsætning om at nedbringe niveauet ved i samarbejde med kunden at finde varige løsninger på eventuelle problemer frem for midlertidige lappeløsninger. Denne fremgangsmåde forventes at sikre, at antallet af kunder, som banken i sidste ende får et tab på, begrænses på langt sigt. På baggrund heraf er restancebeløbet for udlån med mere end 90 dages restance reduceret betydeligt for erhvervs-kunder i forhold til ultimo 2012, jf. Tabel 13.

Tabel 13

Udlån og garantier i restancer fordelt på brancher og restancernes alder

	1 - 30 dage 1.000 kr.	31 - 60 dage 1.000 kr.	61 - 90 dage 1.000 kr.	91 - dage 1.000 kr.	I alt 1.000 kr.
Branchefordeling, ultimo 2013					
Offentlige myndigheder	1.922	0	0	0	1.922
Erhverv					
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	47.361	3.191	0	0	50.552
Industri og råstofudvinding	20.716	1.030	508	64	22.318
Energiforsyning	1.929	0	34	0	1.963
Bygge og anlæg	55.454	102	1.886	1.446	58.888
Handel	207.128	431	19.438	1.883	228.880
Transport, hoteller og restauranter	64.226	401	394	2.051	67.072
Information og kommunikation	15.174	7	0	1.565	16.746
Finansiering og forsikring	163.267	0	14.244	0	177.511
Fast ejendom	58.819	2.596	0	33	61.448
Øvrige erhverv	126.287	3.022	4.770	2.766	136.845
I alt erhverv	760.361	10.780	41.274	9.808	822.223
Private	984.055	44.414	52.154	32.025	1.112.648
I alt	1.746.338	55.194	93.428	41.833	1.936.793

Note: Opgørelsen er baseret på udlånssaldo på kunder i restance, som opgjort i årsregnskabsnoter s. 55. CPR-kunder med branchekode klassificeres under brancherne for erhverv. Tallene er eksklusiv udlån til kreditinstitutter.

Politikker til afdækning og reduktion af kunderisici

Banken anvender de muligheder, der er for at reducere risikoen, som overvejende er at have sikkerhed i de aktiver, banken finansierer. Den belåningsværdi, som sikkerhederne er opgjort til, er baseret på et forsigtighedsprincip, der er nærmere beskrevet i bankens forretningsgange. Dette indebærer, at en del aktiver af forsigtighedsgrunde opgøres til en reduceret værdi, hvorfor den reelle sikkerhedsværdi vurderes at være betydeligt højere end opgjort i Tabel 14 og 15.

Tabel 14
Bankens sikkerheder for privatkunder

	Ejerbolig 1.000 kr.	Andelsbolig 1.000 kr.	Lejebolig 1.000 kr.	I alt	
				2013 1.000 kr.	2012 1.000 kr.
Sikkerheder for privatkunder, ultimo 2013					
Nettoudlån og garantier					
Ejendomme	2.190.165	3.809.982	69.723	6.069.870	6.020.791
Værdipapirer, obligationer, kontant indestående mv.	70.279	2.789	17.226	90.294	111.018
Biler	173.311	14.630	105.901	293.842	307.300
Kautions og garantier	2.187	55	10.247	12.489	13.453
Øvrige sikkerheder	64.108	4.721	9.635	78.464	78.828
I alt	2.500.050	3.832.177	212.732	6.544.959	6.531.390

Note: Opgjorte belåningsværdier af deponerede sikkerheder i henhold til bankens forretningsgang.

Tabel 15
Bankens sikkerheder for erhvervs-kunder

	Erhverv 1.000 kr.	Foreninger 1.000 kr.	I alt	
			2013 1.000 kr.	2012 1.000 kr.
Sikkerheder for erhvervs-kunder, ultimo 2013				
Nettoudlån og garantier				
Ejendomme	984.992	166.798	1.151.790	1.256.499
Værdipapirer, obligationer, kontant indestående mv.	169.197	340.862	510.059	341.949
Biler	23.853	0	23.853	23.482
Kautions og garantier	0	0	0	3.307
Øvrige sikkerheder	254.317	44.778	299.095	95.650
I alt	1.432.359	552.438	1.984.797	1.720.887

Note: Opgjorte belåningsværdier af deponerede sikkerheder i henhold til bankens forretningsgang.

Vurdering af sikkerhedernes værdi er en væsentlig faktor til fastlæggelse af bankens risici. I vurderingen af engagementernes betalingsrækker opgøres sikkerhederne til skønnede dagsværdier.

- Lån til privatkunder afdækkes i størst muligt omfang ved forskellige former for sikkerheder. Det sker typisk ved at tage tinglyst pant i ejerboliger eller andelsboliger. Desuden tages der pant i biler og andre løsøre.
- Lån til erhvervs kunder i ejerledede virksomheder (A/S og ApS) kræver som hovedregel helt eller delvist personlig kaution suppleret med forskellige former for sikkerhedsstillelse.
- Lån til foreninger ydes ofte mod en vis sikkerhed for likviditeten i form af medlemmernes hæftelse for betaling af kontingent, alternativt med solidarisk hæftelse eller reelle sikkerheder.

Derudover foretager banken løbende vurdering af værdien af den stillede sikkerhed, som opgøres som det forventede nettoprovenu ved realisation. Banken vurderer i hvert enkelt misligholdelsestilfælde, om tvangsrealisation af en sikkerhed er det, der tjener banken bedst i relation til at minimere bankens risiko for tab. Konjunktur- og markedsforholdene for realisation af aktiver kan variere betydeligt, hvorfor banken fra tid til anden overtager aktiver, som har været stillet som sikkerhed.

Fordelt på sikkerhedstyper for private med ejer- eller andelsbolig er det ejendomme, der udgør den største del af de samlede sikkerheder, jf. Tabel 14, side 17.

Banken benytter ikke instrumenter som Credit Default Swaps eller andre former for forsikring til afdækning af kreditrisici på udlån til kunder.

Udvikling af kreditporteføljeverktøjer

Værktøjer til måling og vurdering af bankens kreditrisici udvikles og forbedres løbende.

Bankens ratingmodel er de sidste år blevet en integreret del af kreditstyringen. Ratingen er en central parameter i udvælgelsen af kunder med objektiv indikation for værdiforringelse (OIV), ligesom den er central i bankens solvensbehovsmodel og i bankens model for gruppevise nedskrivninger. Bankens ratingmodel forbedres løbende, da det er af yderste vigtighed, at den er så retvisende som muligt.

Banken har løbende fokus på forbedring af datakvaliteten, idet forkerte eller mangelfulde oplysninger kan give en misvisende rating og dermed et forkert beslutningsgrundlag.

Bankens filialledelse har yderligere adgang til en række kvartalsvise og månedlige rapporter, der bidrager til at give filialledelsen et bedre overblik over risikoen i udlånsporteføljen og til at identificere eventuelle indsatsområder.

Banken er endvidere repræsenteret i BEC projekter, herunder i projekter til styring og overvågning af kreditrisici. I BEC-regi arbejdes der bl.a. på forbedring af en rapporteringsplatform, en ny indberetningsplatform til indberetning af store engagementer samt Basel III.

Aktiviteter i AL Finans A/S

Datterselskabet AL Finans' aktiviteter er fordelt på tre forretningsområder:

1. Billån
2. Finansiell og operationel leasing, primært biler
3. Factoring

AL Finans har ikke automatiske rating- eller scoresystemer til bedømmelse af kreditrisici, men har til gengæld stor erfaring inden for alle de produktspecifikke forretningsområder.

Der foretages hvert kvartal manuelle gennemgange af alle udlån med svaghestegn baseret på produktopdelte segmenter samt vurdering af nedskrivningsbehov i det omfang, der er objektive indikationer for værdiforringelse (OIV). Yderligere foretages der én gang om året en aktiv gennemgang, hvor kreditrisikoen bedømmes for de større engagementer. For størstedelen af alle udlån er der sikkerheder i form af det belånte aktiv, hvor der foreligger offentlige kataloger til bedømmelse af aktivets værdi.

Ligesom for 2012 er der for 97 pct. af billånsporteføljen en udbetaling på 20 pct. eller mere jf. Tabel 16. Biler omfattet af forretningsstrategien i AL Finans er forholdsvis lette at værdifastsætte og lette at omsætte. 96 pct. af selskabets finansierede aktiver er biler, hvoraf blankolån udgør under 1 pct. Kreditkvaliteten anses for at være høj, og de gruppevise nedskrivninger på restancekunder er faldet fra 2009 til 2013 – specielt fra 2012 til 2013, hvilket kan tilskrives den positive udvikling i kreditkvaliteten.

Tabel 16
Fordeling af udbetalingsprocenter på billån

	2013		2012	
	1.000 kr.	Pct.	1.000 kr.	Pct.
Udbetalingsprocenter på billån				
0 - 9 %	28.026	2	23.781	2
10 - 19 %	9.583	1	8.131	1
20 - 29 %	1.290.943	77	1.095.433	76
30 - 39 %	213.210	13	180.919	13
40 - 99 %	126.198	7	107.086	8
I alt	1.667.960	100	1.415.350	100

Risikoen for billån og leasing er overvejende relateret til, hvorvidt værdien af de underliggende aktiver kan realiseres til de værdier, som de blev skønnet til ved etableringen af de respektive kundeforhold jf. den høje sikkerhedsdækning i Tabel 17 og Tabel 18. I AL Finans er en af de væsentlige risikofaktorer således faldende realisationsværdier på særligt biler.

I 2013 har brugtogspriserne for mindre biler været presset af lave priser på nye små biler, mens det for store biler har været omvendt. Samlet set vurderes priserne for AL Finans' aktiver at have været rimeligt stabile. Der kan dog forekomme prisned sættelser i brugtbilssegmenter, hvor AL Finans er eksponeret. Dette vil indebære en risiko for AL Finans, dels på biler hjemkommet efter leasing

(operationelle aftaler) og dels på biler, der indleveres efter misligholdelse, hvilket gælder både leasing og lån. Også en omlægning af registreringsafgiften vil kunne påvirke AL Finans, og denne påvirkning kan betyde umiddelbare negative følger, uanset om der tilrettelægges en længere „overgangsperiode“.

Henover de seneste år har antallet af biler, der er taget tilbage, været faldende, mens det gennemsnitlige tab pr. enhed har været nogenlunde konstant – dog svagt faldende i 2013. Bilpriserne er stabiliseret, og en stor del af porteføljen er udskiftet de seneste år og er således gearret til de aktuelle priser. For 2014 forventes et stigende antal tilbagetagelser af biler grundet den kraftigt stigende bilportefølje. Ligeledes forventes det, at tabet pr. bil stiger fra 25 t. kr. til 30 t. kr., og der budgetteres derfor med stigende nedskrivninger i 2014.

I factoringforhold er der to niveauer af betalingsforpligtelser. Første niveau er debitorniveauet, og hvis ikke debitor kan betale, så er næste niveau klientniveauet. Herudover er fordringerne typisk belånt med 80 pct., hvilket ved normal koncentration giver god dækning for betalingsforpligtelserne. En række engagementer er endvidere afdækket via garantiforsikringsselskaber. Dækninger udgør ca. 266 mio. kr., svarende til ca. 41 pct. af udestående debitorsaldi. Endvidere har banken tegnet en kriminalitetsforsikring, der sikrer hele koncernen mod større tab som følge af svindel. Eksponeringer opdelt på de respektive forretningsområder er vist i Tabel 17 og 18.

Tabel 17
Udlån før nedskrivninger og sikkerhedsfordeling af privatporteføljen i AL Finans A/S

	2013			2012		
	Saldo 1.000 kr.	Sikkerhed 1.000 kr.	Antal kunder	Saldo 1.000 kr.	Sikkerhed 1.000 kr.	Antal kunder
Forretningsområder, private						
Billån (Gældsbreve)	182.724	121.275	1.590	170.209	126.224	1.485
Billån (Købekontrakter)	1.411.715	1.374.643	13.344	1.182.638	1.146.311	11.286
Finansiel leasing	1.951	1.756	14	1.877	1.689	15
Operationel leasing	8.401	7.561	66	5.802	5.222	43
I alt	1.604.791	1.505.235	15.014	1.360.526	1.279.446	12.829

Note: Opgjorte belåningsværdier af deponerede sikkerheder i henhold til AL Finans' forretningsgang.

Tabel 18

Udlån før nedskrivninger og sikkerhedsfordeling af erhvervsporteføljen i AL Finans A/S

	2013			2012		
	Saldo 1.000 kr.	Sikkerhed 1.000 kr.	Antal kunder	Saldo 1.000 kr.	Sikkerhed 1.000 kr.	Antal kunder
Forretningsområder, erhverv						
Billån (Gældsbreve)	12.994	10.584	66	13.003	11.882	78
Billån (Købekontrakter)	60.526	60.227	360	49.500	48.927	307
Finansiel leasing	394.041	354.648	1.366	359.745	323.770	1.056
Operationel leasing	99.419	89.478	267	113.258	101.932	258
Factoring	656.461	654.977	199	612.131	612.131	186
I alt	1.223.441	1.169.914	2.258	1.147.637	1.098.642	1.885

Note: Opgjorte belåningsværdier af deponerede sikkerheder i henhold til AL Finans' forretningsgang.

Kreditrisiko på kreditinstitutter

Generelle forhold

I „Instruks for Arbejdsfordelingen mellem Bestyrelsen og Direktionen i Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank“ er nedfældet retningslinjer for håndteringen af modpartsrisici, ligesom instruksen indeholder en tildeling af en bemyndigelse til, at direktionen kan eksponere banken mod kreditrisiko på bl.a. kreditinstitutter.

Generelt har banken en stram bevillingspraksis. Der udstikkes alene finansielle rammer til daglig handel med kreditinstitutter, hvor banken har større kendskab til det enkelte kreditinstitut. Rammer til danske kreditinstitutter baseres bevillingsmæssigt på seneste regnskaber og den viden, der er om modparten i banken. Rammer til udenlandske kreditinstitutter ydes fortrinsvis til store førstesteklasses kreditinstitutter. Rammerne baseres herudover bevillingsmæssigt på de samme principper, som nævnt vedrørende danske kreditinstitutter.

Afgivne bindende kredittilsagn

Arbejdernes Landsbank baserer sin kreditgivning på forretningsmæssige relationer, og der ydes som udgangspunkt alene kredit til kreditinstitutter, som har et naturligt samarbejdspotentialer med banken inden for øvrige forretningsområder.

Ud over kendskabet til forretningsmodpartens forhold udarbejder banken forud for hvert engagements indgåelse en analyse af kreditinstitutets seneste perioderegnskaber, ligesom kreditinstituttet interviewes. Analysearbejdet foretages i bankens kreditområde.

Mindst én gang om året følger banken op på samtlige engagementer og foretager en kvalitetstest heraf og tager ofte en opfølgende dialog med modparten. Endvidere er det almindeligt forekommende, at disse kreditinstitutter efter offentliggørelse af årsrapporter aflægger banken besøg og informerer mere indgående om udviklingen.

Opfølgingsarbejdet sker på ledelsesniveau i banken, og i konkrete situationer involveres bankens kreditområde med henblik på, at der kan udfærdiges en opfølgingsanalyse på det tidligere udarbejdede beslutningsgrundlag.

Samtlige personer, som har kontakt til de omfattede kreditinstitutter, kan komme i berøring med potentielt børsfølsomme oplysninger om kreditinstituttet. Disse personer, der hovedsageligt er med i bankens ledelsesgruppe, er underlagt skærpede interne regler i forhold til spekulation.

Almindelige ikke-meddelte finansielle rammer (Credit lines)

Denne type engagementer med finansielle modparter bevilges hovedsageligt til fondshandler, pengemarkedsdeponeringer og erhvervelse af obligationer.

Engagementerne bevilges ud fra to kriterier, der skal være opfyldt samtidigt:

1. Et størrelseskriterium, hvorved en Credit Line til kreditinstitutter udmåles efter objektive kriterier i henhold til „Instruks for Arbejdsfordelingen mellem Bestyrelsen og Direktionen i Aktieselskabet Arbejdernes Landsbank“. Størrelsen af en Credit Line udmåles både som en nærmere specificeret procentdel af Arbejdernes Landsbanks egenkapital og af det pågældende kreditinstituts egenkapital.
2. En subjektiv vurdering, hvor regnskabs gennemgang, markedsinformationer, samarbejds mæssige erfaringer m.m. sammenfattes til en konklusion, der foretages af bankens ledelse.

Bevilling af Credit Lines til kreditinstitutter besluttet i samarbejde mellem kreditdirektøren, bankens direktion og bestyrelse.

Risikovurdering

På danske kreditinstitutter vurderes risikoen primært at ligge på specifikke produktmellemværender (aktie- og ansvarlig kapital). Det er som udgangspunkt bankens politik, at der ikke ydes udlån i form af ansvarlig kapital til kreditinstitutter. På baggrund heraf vurderes risikoen begrænset.

Banken er eksponeret mod kreditinstitutter fordelt i andre lande, men risikoen vurderes begrænset, og der er foretaget de kapitalhensættelser, som banken finder nødvendige i et worst case scenario.

Nedskrivning og hensættelser på udlån og garantier

Koncernens opgørelse af værdiforringede fordringer følger §§51-54 i Bekendtgørelsen om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m. fl.

Udgiftsførte nedskrivninger og hensættelser samt tab udgjorde i 2013 278 mio. kr. jf. Tabel 19 mod 286 mio. kr. i 2012.

Opgørelsen i Tabel 19 og Tabel 20 inklusiv kreditinstitutter.

Koncernens akkumulerede nedskrivninger og hensættelser udgør herefter 1.301 mio. kr. ultimo 2013 mod 1.121 mio. kr. i 2012. Nedskrivninger/hensættelser på branchen „Fast ejendom“ er relateret til enkelte store eksponeringer i banken, som alle følges tæt. Det fortsat høje nedskrivnings- og

hensættelsesniveau skyldes primært den samfundsmæssige udvikling samt øgede krav fra Finanstilsynet.

Bankens forventning for 2014 er, at de samlede nedskrivninger og hensættelser vil blive reduceret i forhold til 2013.

Tabel 19

Branchefordeling for værdiforringede fordringer inklusiv gruppevis nedskrivninger og gruppevis hensættelser ultimo 2013 (Koncernen)

	Eksporeringer 1.000 kr.	Eksporering, hvorpå der er nedskrevet/ hensat 1.000 kr.	Nedskrivning/ hensættelse 1.000 kr.	Udgiftsført nedskrivning/ hensættelse og tab i 2013 1.000 kr.
Offentlige myndigheder	33.930	119	1	10.737
Erhverv				
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	81.891	16.640	1.591	(509)
Industri og råstofudvinding	749.328	201.846	25.325	(16.589)
Energiforsyning	5.375	767	24	(22)
Bygge og anlæg	628.566	257.300	68.727	(4.606)
Handel	1.253.195	478.393	104.331	(37.538)
Transport, hoteller og restauranter	496.683	216.008	49.706	(1.262)
Information og kommunikation	182.270	93.431	12.747	(4.578)
Finansiering og forsikring	3.494.209	422.300	159.454	(12.965)
Fast ejendom	1.160.932	1.048.284	301.391	(24.521)
Øvrige erhverv	2.426.055	491.658	107.207	(43.509)
I alt erhverv	10.478.504	3.226.627	830.503	(146.100)
Private	12.906.504	4.721.228	470.313	(142.739)
I alt	23.418.938	7.947.974	1.300.817	(278.101)

Note: CPR-kunder med branchekode klassificeres under brancherne for Erhverv.

Tabel 20

Bevægelser i 2013 på værdiforringede fordringer (Koncernen)

	Individuelt nedskrevet kreditinstitut 1.000 kr.	Individuelt nedskrevet udlån og andre poster med kreditrisiko 1.000 kr.	Individuelt hen- sat på garantier 1.000 kr.	Gruppevist nedskrevet udlån og andre poster med kreditrisiko 1.000 kr.	Gruppevist hen- sat på garantier 1.000 kr.
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser primo på udlån og garantidebitorer	17.252	1.045.652	4.550	48.581	4.679
Nedskrivninger/hensættelser i årets løb	0	494.659	5.429	49.791	4.046
Tilbageførsel af nedskrivninger	0	302.123	903	24.042	290
Andre bevægelser	0	52.538	0	2.916	0
Endelig tabt (afskrevet) tidligere individuelt nedskrevet/hensat	0	101.919	0	0	0
Akkumulerede nedskrivninger/hensættelser ultimo på udlån og garantidebitorer	17.252	1.188.807	9.076	77.246	8.435
Endelig tabt (afskrevet) ikke tidligere individuelt nedskrevet/hensat	0	20.052	0	0	0
Indgået på tidligere afskrevne fordringer	0	11.126	0	0	0

Note: Opgørelsen følger årsregnskabs Note 13, side 68.

Modpartsrisiko

Under modpartsrisiko indgår koncernens styring af tabsrisici på afledte finansielle instrumenter. Tabsrisici på afledte finansielle instrumenter indgår i styringen af kreditrisiko i såvel bevillingsprocessen som i den almindelige engagementsovervågning, jf. afsnittene herom.

Tabel 21
Afledte finansielle instrumenter og spotforretninger ultimo 2013

	Nominal værdi 1.000 kr.	Netto markedsværdi 1.000 kr.	Positiv markedsværdi 1.000 kr.	Negativ markedsværdi 1.000 kr.
Valutakontrakter				
Spotforretninger, køb	26.800	-24	52	76
Spotforretninger, salg	3.000	15	31	16
Terminer/futures, køb	142.046	4.381	4.391	10
Terminer/futures, salg	7.050.551	-4.334	4.531	8.865
Optioner, erhvervede	138.968	-10	41	51
Valutaswaps	18.900	0	0	0
Rentekontrakter				
Spotforretninger, køb	153.968	-12	35	47
Spotforretninger, salg	11.649	83	106	23
Terminer/futures, køb	302.700	-1.677	118	1.795
Terminer/futures, salg	10.328.385	45.787	45.794	7
Optioner, udstedte	149.206	-1.000	0	1.000
Swaptioner	200.000	-3.002	0	3.002
Renteswaps	3.903.610	-57.853	14.910	72.763
Aktiekontrakter				
Spotforretninger, køb	40.678	594	902	308
Spotforretninger, salg	46.803	-577	330	907
Optioner, erhvervede	44	-422	0	422
I alt	22.517.308	-18.051	71.241	89.292

Banken anvender ikke netting i opgørelsen af risici på poster med modpartsrisiko.

Markedsrisiko

Arbejdernes Landsbank Koncernen påtager sig løbende forskellige former for markedsrisici, hovedsagelig i form af rente-, aktiekurs- eller valutarisici samt værdipapirrelateret kreditrisici i form af investeringer i kreditobligationer.

Markedsrisiciene opstår dels som følge af serviceringen af kundebehov dels som følge af bankens disponeringer i finansielle instrumenter. Banken anvender herunder afledte finansielle instrumenter til at styre og justere markedsrisiciene.

Banken har generelt en forsigtig holdning til omfanget af bankens eksponering i markedsrisici og tillægger styringen af forretninger med markedsrisiko stor vægt som følge af stigende forretningsomfang og kompleksiteten i en række af produkterne gennem de senere år.

Erfaringerne fra den finansielle krise har yderligere understreget behovet for fokus på en stram styring på området.

Markedsrisiko omfatter positioner, hvis markedsværdi er afhængig af udviklingen i de generelle niveauer i en række markedsvariable som renter, aktie- og valutakurser samt volatiliteter. Endvidere indgår risici af mere specifik karakter på konkrete markedspapirer i det omfang, disse risici kan handles eksplicit. Opgørelsen omfatter markedsrisici på såvel balanceførte som ikke-balanceførte poster – ligesom opgørelserne omfatter positioner i handelsbeholdningen og forretninger uden for handelsbeholdningen, som måtte indeholde markedsrisici.

Generelle markedsrisici er under normale markedsforhold drevet af makroøkonomi, nationale og internationale politiske forhold m.m. samt centralbankernes adfærd, som i den forbindelse er uafhængig af instrumenttype og specifikke modparter i forretningen.

Renterisikoen opgøres med udgangspunkt i den modificerede varighed og udtrykker tilnærmelsesvist det forventede kurstab på positioner med renterisiko ved et parallelskift i rentekurven på 100 basispoint op. For konverterbare realkreditobligationer og obligationer med renteloft m.v. tages udgangspunkt i de af Finanstilsynet udsendte korrektionsfaktorer og i indhentede oplysninger fra ledende markedsdeltagere om modificerede varigheder. Opgørelserne udarbejdes i enkeltvaluta samt i varighedsintervaller. Bankens eksponering er hovedsagelig i DKK og EUR.

Tabel 22

Koncernens renterisiko ultimo året

	2013	2012
	i 1.000 kr.	i 1.000 kr.
Fordelt efter modificeret varighed (V)		
0 < V ≤ 3 mdr.	26.564	15.454
3 < V ≤ 6 mdr.	3.320	9.186
6 < V ≤ 9 mdr.	7.235	2.590
9 < V ≤ 12 mdr.	4.069	7.373
1 < V ≤ 2 år	-190.486	54.088
2 < V ≤ 3,6 år	33.756	-98.687
3,6 år < V	49.402	-24.960
I alt	-66.140	-34.956
Fordelt efter valuta		
DKK	47.143	36.621
EUR	-111.048	-76.264
USD	-8.199	610
GBP	2.584	1.523
SEK	1.843	1.122
NOK	1.482	1.452
Øvrige	55	-20
I alt	-66.140	-34.956

Renterisikoen er opgjort ved en renteændring på 100 basispoint.

Aktierisiko er risikoen for tab som følge af ændringer i aktiekursen. Aktierisikoen omfatter nettopositionen af aktier samt aktierelaterede instrumenter i den enkelte aktie eller aktieindeks. Aktiekursrisikoen opgøres som vægtede positioner på tværs af aktieinstrumenter. Aktieoptioner indgår med deltaværdien.

Følsomheden over for generelle ændringer i aktiemarkedene er koncentreret om den forholdsvis beskedne del af aktiebeholdningen, som ligger i Handelsporteføljen, og beholdningen er så diversificeret, at generelle fald i aktiemarkedene på 10 pct. vil medføre et kurstab på 41,7 mio. kr. Anlægsbeholdningen er derimod mere specifik påvirket af udviklingen i de konkrete selskaber, der ikke på tilsvarende måde er påvirket af markedsudviklingen.

Valutarisiko afspejler bankens risiko på tab på positioner i valuta som følge af ændringer i valutakurserne. Risikoen opgøres dels efter Valutaindikator 2 metoden, og dels som en vægtet sum af nettopositioner i de enkelte valutaer, hvor der i vægningen tages hensyn til volatilitet.

Værdipapirrelateret kreditrisici afspejler bankens risiko for tab som følge af ændringer i markedets krav til afkastet på kreditobligationer, som ikke stammer fra generelle

ændringer i markedsrenten, men som afspejler ændringer i markedets prissætning af kreditobligationer i forhold til instrumenter med væsentlig mindre kreditrisiko.

Kreditobligationer har det seneste år fået en stigende vægt i bankens obligationsbeholdning som følge af attraktive priser i forhold til investering i eksempelvis statsobligationer. Dette har naturligvis samtidig medført en øget fokus på risikoovervågningen på området.

Kreditobligationer indgår i handelsbeholdningen og optages til dagsværdi i regnskabet. Med indsnævringen af kreditrisikospændene sker der en løbende afbalancering af porteføljen under hensende til risikovurderingen.

Aktuelt er der investeret 1,5 mia. kr. svarende til 11 pct. af den samlede obligationsbeholdning i en meget diversificeret portefølje af virksomhedsobligationer. Rentefølsomheden udgør 71,3 mio. kr. hovedsagelig i DKK- og EUR-obligationer.

Investering i obligationer udstedt af pengeinstitutter udgør 3,5 mia. kr. og 27 pct. af bankens samlede obligationsportefølje. Rentefølsomheden udgør 88,5 mio. kr. – hovedsagelig i banker med rating på BBB+ eller bedre og med en hovedvægt i EUR-obligationer.

Tabel 23
Obligationbeholdningen fordelt på rating

Rating	2013	2012
AAA	39%	50%
AA+, AA, AA-	2%	2%
A+, A, A-	17%	13%
BBB+	11%	8%
BBB	11%	2%
BBB-	0%	2%
Rating < BBB-	5%	7%
Ikke ratet	15%	16%
I alt	100%	100%

Figur: Fordeling efter S&P's ratingklassifikation baseret på S&P's ratings eller ratings fra Moody omsat til tilsvarende ratings i S&P's klassifikation.

Styring af markedsrisici

Koncernens samlede markedsrisici håndteres centralt i bankens Likviditets- og Finansområde.

Banken sikrer en veldefineret ansvarsfordeling for risikotagningen på alle niveauer i banken gennem fastlæggelse af rammer for såvel direktionen som ledelsen af Likviditets- og Finansområdet. På baggrund heraf videredelegeres

snævrere rammer til de enkelte disponerende medarbejdere i Likviditets- og Finansområdet.

De enkelte risikoområder overvåges løbende i forhold til de udstukne rammer. Der følges dagligt op herpå i form af rapporteringer til direktionen og regelmæssigt til bestyrelsen. Stabsfunktionen Intern Risikostyring, som overvåger udnyttelsen af positionstagernes rammer, rapporterer direkte til direktionen.

Bankens markedsrisici er en konsekvens af kundehandler eller afledt af bankens positionstagning ud fra taktiske og strategiske vurderinger af markedsudviklingen samt hensynet til bankens øvrige forretningsomfang – herunder de forretninger, som indeholder renterisiko, men som ligger uden for handelsbeholdningen.

For at kunne tilgodese kundernes handelsaktiviteter har banken en beholdning af værdipapirer, som udligner forskellene i kundehandelsstørrelse og standardhandlerne i det professionelle marked.

Den markedsrisiko, der er forbundet hermed, holdes inden for veldefinerede rammer såvel samlet som på de enkelte fondskoder. Disse rammer er inkluderet i de af bestyrelsen udstukne rammer og overvåges løbende, og der rapporteres til direktionen ved overskridelser.

De taktiske betingede investeringer af kortsigtet varighed varetages i bankens handelsfunktion inden for forholdsvis snævre grænser, der løbende overvåges.

De strategiske positioner besluttet af direktionen ud fra vurderingen af afkastpotentialet i forhold til den involverede risiko og under hensyntagen til bankens samlede risikoappetit, risici i øvrigt i banken samt hensynet til løbende at sikre et likviditetsberedskab i form af likvide aktiver.

Foruden daglige beregninger af bankens samlede markedsrisici efter standardnøgletal foretages der fra tid til anden stress test på beholdningen.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko udtrykker risiko for tab som følge af, at banken skal betale mere for den likviditet, der skal anvendes til at dække bankens betalingsforpligtelser og til at opretholde en normal likviditetsreserve i en situation, hvor banken specifikt eller sektoren som helhed rammes af ekstraordinære forhold. Likviditetsrisikoen afspejler således et mismatch i bankens balance mellem løbetiden på aktiverne og passiverne, hvor udlånsporteføljen generelt har en længere varighed end indlån og andre finansieringsforretninger.

Hovedparten af bankens likviditetsrisiko er i danske kroner, mens resten af risikoen er koncentreret i hovedvalutaerne.

Banken fører generelt en meget forsigtig likviditetspolitik. Banken har således en målsætning om at have en likviditetsoverdækning på 100 pct. i forhold til de i lov om finansiel virksomhed § 152 angivne 10 pct. og 15 pct. Likviditeten overvåges dagligt og vurderes samtidig i et langsigtet perspektiv i forhold til bankens forretningsmæssige udvikling såvel på kapitalmarkedsområdet som på ind- og udlån. Det er endvidere bankens politik, at likviditetsprognoserne, som udarbejdes mindst én gang månedligt udviser en tilsvarende overdækning mindst 3 måneder frem og 12 måneder frem mindst en overdækning på 75 pct.

Foruden løbende beregning af likviditetsoverdækning foretages stress test af bankens likviditet på længere sigt med henblik på at afdække følsomheden over for væsentlige ændringer i bankens løbende fundingvilkår.

Bankens bestyrelse har vedtaget en likviditetsberedskabsplan, som definerer tiltag, som skal iværksættes, hvis likviditeten forringes i forhold til den udstukne likviditetspolitik.

Banken er begyndt at forberede likviditetsstyringen til de nye regler i CRD IV Direktivet omhandlende LCR og NSFR.

Renterisiko uden for handelsbeholdningen

Renterisiko i banken opstår i et vist omfang uden for handelsbeholdningen i form af udlån eller indlån med fast rente med kunder eller variabel forrentede udlånsprodukter med indbyggede optionselementer. Renterisikoen opgøres efter samme principper som renterisikoen inden for handelsbeholdningen.

Arbejdernes landsbank har ikke fastforrentede indlån med ubestemt løbetid. Visse lån er ydet med fast rente med mulighed for førtidig indfrielse.

Renterisikoen indgår i Likviditets- og Finansområdets daglige opgørelse af koncernens renterisiko og disponeres inden for de udstukne rammer. I et vist omfang – hvor variationen i renterisiko er beskeden – genberegnes risikoen ikke dagligt, men indgår med tidligere opgjort risiko i den samlede opgørelse.

Der er hovedsagelig tale om risici i DKK med kort varighed. Enkelte, større forretninger er renterisikomæssigt afdækket særskilt.

Aktier mv. uden for handelsbeholdningen

Arbejdernes Landsbank har i samarbejde med andre pengeinstitutter erhvervet kapitalandele i en række sektorselskaber. Disse selskaber har til formål at understøtte pengeinstitutternes forretning inden for realkredit, IT, betalingsformidling og investeringsforeninger. Kapitalandelene indgår ikke i handelsbeholdningen, da deltagelse i sektorselskaberne har en væsentlig betydning for bankens målsætning om at kunne tilbyde vores kunder en bred vifte af finansielle ydelser til konkurrencedygtige priser.

Tabel 24

Aktier uden for handelsbeholdningen:

	2013 1.000 kr.	2012 1.000 kr.
Dagsværdi primo	651.383	631.915
Realiseret kursgevinst i resultatopgørelsen	577	2.716
Urealiseret kursgevinst i resultatopgørelsen	10.136	16.832
Nettokøb *)	102.543	-80
I alt dagsværdi ultimo **)	764.639	651.383

*) Banken har i 2013 erhvervet for 85,0 mio. kr. aktier i DLR Kredit.

**) Heraf udgør 411,7 mio. kr. mere end 10 pct. i de pågældende selskaber. Beløbet fratrækkes i opgørelsen af koncernens basiskapital, og 50 pct. svarende til 205,9 mio. kr. fratrækkes i kernekapitalen.

Kapitalandelene i sektorselskaberne er unoterede og værdiansættes til dagsværdi. Andelen af noterede aktier udgør 20,2 mio. kr. ultimo 2013 mod 0,0 mio. kr. ultimo 2012.

Operationel risiko

Tabel 25

Operationel risiko er risiko for tab på grund af:

Type	Beskrivelse
Intern svig	Tab der skyldes handlinger med det formål at begå svig, uberettiget tilegne sig midler eller omgå bestemmelser, lovgivning og bankens politikker, og som involverer mindst én ansat i banken.
Ekstern svig	Tab der skyldes handlinger med det formål at begå svig, uberettiget tilegne sig midler eller omgå bestemmelser og lovgivning, begået af tredjemand.
Ansættelsesvilkår og sikkerhed på arbejdspladsen	Tab der skyldes handlinger, der strider mod arbejdsmarkeds- sundheds- eller sikkerhedslovgivning. Udbetaling af erstatninger som følge af personskade eller begivenheder vedr. diskrimination.
Kunder, produkter og forretningspraksis	Tab der opstår som følge af utilsigtede handlinger eller forsømmelighed, der medfører en manglende opfyldelse af en professionel forpligtelse over for kunder, eller som følge af produktets struktur.
Skader på fysiske aktiver	Tab der skyldes skader på fysiske aktiver eller tab af disse som følge af udefra kommende begivenheder.
Forretningsnedbrud og systemfejl	Tab som følge af nedbrud og systemfejl.
Ordreaftvikling, levering og procesforvaltning	Tab som følge af mangelfuld transaktionsforvaltning eller procesforvaltning.

Note: Operationel risiko kan som regel knyttes til specifikke enkeltstående hændelser.

Organisationen

Til at bistå bankens ledelse i forhold til operationel risiko, er arbejdet omkring dette forankret i følgende afdelinger:

- Juridisk kontor for så vidt angår compliance.
- IT afdelingen for så vidt angår løbende opfølgning på IT-sikkerhed og beredskabsplaner for videreførelse af driften. I denne forbindelse skal oplyses, at størstedelen af bankens IT-udvikling og drift er outsourcet til BEC i Roskilde og JN Data i Silkeborg, hvorfor den operationelle risiko vedr. udvikling og drift håndteres der.
- HR afdelingen for så vidt angår fysisk sikkerhed relateret til personale/bygninger.
- De enkelte forretningsområder for så vidt angår disses eksponeringer.

Opgaverne

Alle operationelle tab over 5.000 kr. indberettes og kommenteres af de enkelte forretningsområder.

Rapporter fra Intern Revision behandles i bestyrelse og direktion. I relation til operationel risiko med særlig fokus på de områder, der er relevante herfor.

Rapporter fra offentlige tilsyn behandles i bestyrelse og direktion.

Indberetning til direktion i tilfælde af kritiske eksponeringer fra de enkelte forretningsområder, når ledelsen af et forretningsområde finder, at rapportering og opfølgning er nødvendig.

Udarbejdelse af ledelsesinformation i form af beskrivelser omkring IT-sikkerhed, compliance og beredskabsplaner.

IT afdelingen opgør på baggrund af indhentede informationer om aktuelle tabsdata fra forretningsområderne den samlede operationelle risiko kvartalsvis.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som tab ved ændringer i eksterne forhold, som påvirker banker eller ved fejlvurderinger af konsekvenserne af vedtagne strategier.

Risikoen viser sig i form af et uventet fald i indtægter eller uventet stigning i omkostninger.

Årsagerne kan eksempelvis være:

- En skærpet priskonkurrence, som medfører fald i forretningsvolumen eller faldende indtjening på den eksisterende forretningsvolumen.
- Øgede produktudviklingsomkostninger for at matche nye produkter hos konkurrenterne.
- Øgede markedsføringsomkostninger som følge af negativ pressedækning.
- Fejlvurdering af indtægterne ved igangsatte aktiviteter.

Koncernen vurderer kontinuerligt denne type risici og altid i forbindelse med fastsættelse af solvensbehovet.

Ejendomsrisiko

Ejendomsrisiko defineres som tab på ejendomsporteføljen som følge af generelle fald i ejendomspriserne.

A/S Arbejdernes Landsbank har en portefølje af domicilejendomme på 691 mio. kr. og investeringsejendomme på 55 mio. kr.

Ejendommene anvendes hovedsageligt til bankens drift. Herudover anvendes dele af enkelte ejendomme til udlejning til beboelse og liberalt erhverv.

Ejendommene er geografisk bredt placeret i Danmark, dog med overvægt i Storkøbenhavn målt på regnskabsmæssig værdi.

Domicilejendomme værdiansættes årligt pr. 31. december til „omvurderet værdi“, hvilket udtrykker en dagsværdi på værdiansættelsestidspunktet.

Investeringsejendomme værdiansættes til dagsværdi efter afkastmetoden.

Konsolidering

A/S Arbejdernes Landsbank

Konsolideringen omfatter samtlige dattervirksomheder:

AL Finans A/S
Handels ApS Panoptikon

Begge er 100 pct. ejede af moderselskabet A/S Arbejdernes Landsbank. Der er ikke forskelle i konsolideringsgrundlaget til regnskabsmæssige formål og konsolidering i henhold til kapitel 12 i Lov om finansiel virksomhed.

Datterselskabernes aktivitet er baseret på funding i moderselskabet.

Forsikrings-Aktieselskabet ALKA og Foreningen Bankernes EDB Central er associerede virksomheder. Virksomhederne indgår ikke i konsolideringen.

Basiskapital

Tabel 26
Opgørelse af koncernens basiskapital

	2013 1.000 kr.	2012 1.000 kr.
Aktiekapital	300.000	300.000
Reserver	569.405	476.160
Overført overskud	2.852.577	2.627.460
Egentlig kernekapital	3.721.982	3.403.620
Foreslået udbytte	60.000	105.000
Immaterielle aktiver	43.894	11.897
Udsudte skatteaktiver	5.811	10.887
Egentlig kernekapital efter primære fradrag	3.612.277	3.275.836
Hybrid kernekapital	397.950	392.951
Kernekapital inkl. hybrid kernekapital efter primære fradrag	4.010.227	3.668.787
50 pct. af kapitalkravet i associerede virksomheder, der driver forsikringsvirksomhed *)	45.643	43.939
50 pct. af kapitalandele > 10 procent i kredit- og finansieringsselskaber **)	236.552	223.119
Kernekapital inkl. hybrid kernekapital efter fradrag	3.728.032	3.401.729
Efterstillede kapitalindsud	328.000	328.000
Opskrivningshænlæggelser	207.378	203.593
Basiskapital før fradrag	4.263.410	3.933.322
50 pct. af kapitalkravet i associerede virksomheder, der driver forsikringsvirksomhed *)	45.642	43.939
50 pct. af kapitalandele > 10 procent i kredit- og finansieringsselskaber **)	236.552	223.119
Basiskapital	3.981.216	3.666.264

*) Fradrag efter § 31 stk. 1 nr. 10 i bekendtgørelse om opgørelse af basiskapital

***) Fradrag efter § 31 stk. 1 nr. 12 i bekendtgørelse om opgørelse af basiskapital

Koncernens kapitalsammensætning består hovedsageligt af kernekapital, hvoraf den egentlige kernekapital efter primære fradrag udgør 91 pct.

Banken har udstedt hybrid kernekapital for 400 mio. kr., hvoraf 2 mio. kr. fortsat er i bankens egenbeholdning. Den hybride kernekapital opfylder kravene i § 10-12 i bekendtgørelse om opgørelse af basiskapital.

Koncernens fradrag under „Kapitalandele > 10 pct. i kredit- og finansieringsselskaber“ kan primært henføres til bankens ejerandel af LR Realkredit, som ultimo 2013 udgjorde 355,9 mio. kr. af de samlede fradrag, hvoraf 50 pct. fradrages i kernekapitalen.

Koncernens fradrag under „Andelen af kapitalkravet i associerede virksomheder, som driver forsikringsvirksomhed“ skal henføres til bankens ejerandel i ALKA Forsikring A/S, som ultimo 2013 udgjorde 91,3 mio. kr., hvoraf 50 pct. fradrages i kernekapitalen.

Koncernens opskrivningshænlæggelser på 207,4 mio. kr. kan henføres til værdistigninger på bankens domicilejendomme.

Det efterstillede kapitalindsud på 328 mio. kr. er førtidsindfriet i januar 2014 i forbindelse med en ny udstedelse af hybrid kernekapital for 429 mio. kr.

Solvensbehov

Model

I Arbejdernes Landsbank fastsættes et individuelt solvensbehov for såvel koncernen som banken.

Der anvendes 8+-modellen, hvor der tages udgangspunkt i, at minimumskapitalkravet på 8 pct. af de risikovægtede poster (Søjle 1-kravet) antages at dække de normale risici. Derudover beregnes supplerende kapitalbehov for risikoområder, som vurderes ikke at være omfattet af 8 pct. kravet. Det samlede kapitalbehov fremkommer ved at addere kapitalbehovet efter 8 pct. og de supplerende kapitalbehov.

Modellen tager udgangspunkt i Finanstilsynets „vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for kreditinstitutter“.

Solvensbehovet beregnes som det samlede kapitalbehov i procent af de vægtede poster opgjort efter bestemmelserne i kapitaldækningsbekendtgørelsen. I henhold til kapitaldækningsbekendtgørelsen opgør banken både vægtede poster for koncernen og banken. Koncernens vægtede poster anvendes i beregningen af solvensbehovet.

Tilstrækkelig kapital og solvensbehov

Bankens og koncernens solvensbehov opgjort efter § 124, stk. 4 i lov om finansiel virksomhed er på 9,4 pct. Efter denne bestemmelse udgør den tilstrækkelige basiskapital 2.500,4 mio. kr. Opgørelsen af tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov kan specificeres på følgende kategorier:

Tabel 27

Tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov pr. 31.12.2013

	1.000 kr.	Pct.
Kapital til dækning af kreditrisiko	1.661.565	6,2
Kapital til dækning af markedsrisiko	580.004	2,2
Kapital til dækning af operationel risiko	258.793	1,0
Kapital til dækning af øvrige risici	0	0,0
Tilstrækkelig basiskapital/solvensbehov	2.500.361	9,4
Vægtede poster	26.706.474	

Kapital til dækning af kreditrisiko

Kapital til dækning af kreditrisiko opgøres som 8 pct. af de vægtede poster, der relaterer sig til kreditrisiko plus supplerende kapital til dækning af følgende særlige risici:

- Koncentrationsrisiko på store engagementer.
- § 145-grænsen for store engagementer, jf. lov om finansiel virksomhed.
- Kunder med finansielle problemer.
- Tilgodehavender i kreditinstitutter.
- Koncentrationsrisiko på brancher.
- Koncentration af sikkerheder.
- Geografisk koncentration.

Kapital til dækning af markedsrisiko

Kapital til dækning af markedsrisiko opgøres som 8 pct. af de vægtede poster, der relaterer sig til markedsrisiko plus supplerende kapital til dækning følgende særlige risici:

- Renterisiko udenfor handelsbeholdningen.
- Likviditetsrisici.
- Markedsrisici, som overstiger de udstukne benchmarks i Finanstilsynets vejledning.

Kapital til dækning af operationel risiko

Kapital til dækning af operationel risiko svarer til solvenskravet efter Basis-indikatoren i Kapitaldækningsbekendtgørelsen. Koncernen foretager egne beregninger af den operationelle risiko, blandt andet baseret på historiske tab. Disse beregninger viser en betydeligt lavere risiko end solvenskravet.

Kapital til øvrige risici

Kapital til dækning af øvrige risici dækker over vurderinger af kapitalkrav til indtjeningsniveau, vækst i udlån og øvrige forhold, herunder lovmæssige krav.

Proces

Vurdering af solvensbehov er integreret i bankens almindelige budgetproces, hvor bestyrelsen årligt godkender koncernbudgettet og solvensbehovet. Herudover foretages kvartalsvise justeringer og tilpasninger af budget og solvensbehov, der ligeledes forelægges bestyrelsen.

Udarbejdelse af årsbudget og solvensbehov samt de kvartalsvise justeringer foregår som en koordineret proces i koncernen med økonomiområdet, herunder all risk rapporteringsfunktionen som den samlede enhed.

Solvenskrav

Koncernens solvensprocent er ultimo 2013 på 14,9 mod 14,6 ultimo 2012.

Koncernen benytter følgende metoder ved opgørelse af solvensprocenten:

- Standardmetoden for opgørelse af kreditrisiko.
- Standardmetoden for opgørelse af markedsrisiko.
- Markedsværdimetoden for opgørelse af modpartsrisiko.
- Basisindikatormetoden for opgørelse af operationel risiko.
- Sikkerheder i form af værdipapirer efter den udbyggede metode.
- Sikkerheder i form af pant i fast ejendom og kontant indlån i banken.

Solvenskravet efter sølje I (8 pct. af de vægtede poster) udgjorde 2.136,5 mio. kr. ultimo 2013 mod 2.009,7 mio. kr. året før.

Loven fastslår, at koncernen som minimum skal have en kapital, der svarer til det mindste af lovens minimumskrav til kapital svarende til 8 pct. af de risikovægtede poster (solvenskravet) eller det af bestyrelsen fastlagte individuelle solvensbehov. Koncernen har opgjort det individuelle solvensbehov til 9,4 pct., der således bliver grundlaget for kravene til størrelsen af koncernens kapital.

Tabel 28
Solvenskrav efter sølje 1 (8 pct.)

	Solvenskrav 31.12.2013 1.000 kr.	Solvenskrav 31.12.2012 1.000 kr.	Solvenskrav Gennemsnit *) 2013 1.000 kr.
Poster med kreditrisiko mv.			
Eksponerings mod kreditinstitutter	42.847	50.675	47.568
Eksponerings mod erhverv mv.	396.517	404.829	408.977
Eksponerings mod detailkunder	847.431	779.884	815.375
Eksponerings sikret ved pant i fast ejendom	51.031	56.433	56.509
Eksponerings, hvorpå der er overtræk	8.326	34.928	32.457
Eksponerings i andre poster	81.039	63.558	69.579
Gruppevis nedskrivninger	-6.854	-4.261	-4.984
I alt poster med kreditrisiko mv.	1.420.337	1.390.307	1.430.464
Poster med markedsrisiko			
Gældsinstrumenter, specifik risiko	227.695	235.487	227.880
Gældsinstrumenter, renterisiko	153.569	93.551	135.924
Positionsrisiko for aktier	43.180	33.940	40.285
Positionsrisiko for kollektive investeringsforeninger	19.678	14.744	18.748
Valutakursrisiko	13.267	8.951	11.334
Øvrige poster	0	0	0
I alt poster med markedsrisiko	457.389	386.673	434.172
Operationel risiko	258.793	232.758	237.965
I alt solvenskrav	2.136.519	2.009.738	2.102.601
Basiskapital til opfyldelse af solvenskravet	3.981.216	3.666.264	3.703.739

*) Gennemsnittet er beregnet på basis af indberetninger til Finanstilsynet i perioden 31. dec. 2012 til 31. dec. 2013.

CRD IV

Koncernen har foretaget en vurdering af konsekvenserne ved fuld indfasning af CRD IV reglerne, hvor især kravene til kapital og kvalitet af kapital løbende skærpes i perioden frem til 2019. Vurderingen tager udgangspunkt i solvensprocenten pr. ultimo 2013 korrigeret for indfrielse af et efterstillet kapitalindskud på 328 mio. kr. samt udstedelse af ny hybrid kapital for 429 mio. kr. Den herved fremkomne korrigerede solvensprocent på 15,3 er herefter stresset efter en worst case betragtning, hvilket vil resultere i et fald i størrelsen 1,0 procentpoint. Det er især skærpede fradragsregler for kapitalandele i forsikringselskaber, der påvirker koncernen negativt.

Eksponeringskategorier

Eksponeringskategorier opgjort efter standardmetoden for kreditrisiko i henhold til § 9 i kapitaldækningsbekendtgørelsen. Eksponeringerne er opgjort efter individuelle nedskrivninger og før hensyntagen til virkninger af kreditrisikoreduktion.

Tabel 29
Udvikling og gennemsnit for poster med kreditrisiko

	Gennemsnit 2013 1.000 kr.	Status 31.12.2013 1.000 kr.	Status 30.09.2013 1.000 kr.	Status 30.06.2013 1.000 kr.	Status 31.03.2013 1.000 kr.	Status 31.12.2012 1.000 kr.
Eksponeringer mod Centralbanker og Centralregeringer	706.669	317.062	771.570	1.584.034	480.963	379.714
Eksponeringer mod kreditinstitutter	3.245.122	3.069.871	3.112.712	2.854.416	3.262.359	3.926.254
Eksponeringer mod erhverv mv.	7.022.871	6.697.621	6.957.491	7.543.780	6.691.698	7.223.764
Eksponeringer mod detailkunder	17.407.816	18.270.216	17.756.542	17.996.570	16.844.326	16.171.424
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	1.909.625	1.753.103	2.012.031	2.003.468	1.886.889	1.892.634
Eksponeringer, hvorpå der er overtræk	325.694	94.051	360.570	271.666	526.301	375.884
Eksponeringer i andre poster	1.228.423	1.401.797	1.201.966	1.156.038	1.211.539	1.170.777
I alt poster med kreditrisiko	31.846.220	31.603.721	32.172.882	33.409.972	30.904.075	31.140.451

Tabel 30
Balanceførte poster *) fordelt på restløbetid pr. 31.12.2013

	Anfordring 1.000 kr.	0-3 mdr. 1.000 kr.	3 mdr. - 1 år 1.000 kr.	1 - 5 år 1.000 kr.	Over 5 år 1.000 kr.
Eksponeringer mod Centralbanker og Centralregeringer	313.748	375	1.011	1.825	28
Eksponeringer mod kreditinstitutter	823.821	8.273	104.162	8.125	13.000
Eksponeringer mod erhverv mv.	1.425.519	465.754	1.123.264	1.104.122	157.295
Eksponeringer mod detailkunder	352.379	981.671	1.641.387	6.296.955	3.841.142
Eksponeringer sikret ved pant i fast ejendom	47.933	78.741	154.487	822.067	603.558
Eksponeringer, hvorpå der er overtræk	17.160	3.864	9.148	31.234	12.298
Eksponeringer i andre poster	1.337.919	63.878	0	0	0
I alt balanceførte poster	4.318.479	1.602.556	3.033.459	8.264.328	4.627.321

*) Balanceførte poster er defineret efter kapitaldækningsbekendtgørelsen.

Tabel 31
Branchefordeling af eksponeringskategorier pr. 31.12.2013

	Central- regeringer og central- banker 1.000 kr.	Institutter 1.000 kr.	Erhvervs- virksom- heder 1.000 kr.	Detail- kunder 1.000 kr.	Pant i fast ejendom 1.000 kr.	Restance eller overtræk 1.000 kr.	Andre poster 1.000 kr.	I alt 1.000 kr.
Offentlige myndigheder	5.811	0	70.000	3.475	0	0	0	79.286
Erhverv								
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	0	0	75.372	44.208	6.990	0	0	126.570
Industri og råstof- indvinding	0	0	442.776	396.338	38.430	1.359	0	878.903
Energiforsyning	0	0	0	8.187	392	0	0	8.579
Bygge og anlæg	0	0	502.239	398.050	58.262	9.319	0	967.870
Handel	0	0	558.317	835.038	58.539	11.505	0	1.463.399
Transport, hoteller og restauranter	0	0	287.492	355.371	39.378	5.756	0	687.997
Information og kom- munikation	0	0	23.201	192.150	7.168	2.863	0	225.382
Finansiering og forsikring	310.446	3.069.871	1.888.952	106.658	16.664	710	0	5.393.301
Fast ejendom	0	0	864.642	806.581	187.758	152	0	1.859.133
Øvrige erhverv	0	0	1.775.272	1.172.391	182.374	8.495	0	3.138.532
I alt erhverv	310.446	3.069.871	6.418.263	4.314.972	595.955	40.159	0	14.749.666
Private	805	0	209.358	13.951.769	1.157.148	53.892	70.118	15.443.090
Andre poster							1.331.679	1.331.679
I alt	317.062	3.069.871	6.697.621	18.270.216	1.753.103	94.051	1.401.797	31.603.721

Tabel 32
Kreditrisikoreduktion pr. 31.12.2013

	Central- regeringer og central- banker 1.000 kr.	Institutter 1.000 kr.	Erhvervs- virksom- heder 1.000 kr.	Detail- kunder 1.000 kr.	Pant i fast ejendom 1.000 kr.	Restance eller overtræk 1.000 kr.	Andre poster 1.000 kr.	I alt 1.000 kr.
Sikkerhedernes justerede værdi	0	1.431.899	427.362	115.194	517	1.108	0	1.976.080

AKTIESELSKABET

 Arbejdernes Landsbank

CVR-nr. 31 46 70 12, København

Panoptikonbygningen

Vesterbrogade 5 · 1502 København V
Telefon 38 48 48 48 · www.al-bank.dk